

KERSTENAS EUROPOS LIETUVIU TARPE

KONGRESMANAS KERSTEN SU SEIMA VIESEJO LIETUVIU NAMUOSE, LONDONE

KERSTENAS BONNOJE

Aplankęs visą eilę Europos kraštų, JAV kongreso narys Charles J. Kerstenas rugsėjo 20 d. pakvietė atvykti į Bonną VLIK'o pirmininką ir Vykdomąją Tarybą. Į Bonną buvo deleguoti ir nuvyko VT pirmininkas Zalkauskas ir Tarybos nariai Šiškis ir Dr. Karvelis. Kartu važiuojo ir Kerstenas drauge dalyvavo ALTO atstovai inž. A. Rudis ir M. Kižytė.

Rugsėjo 21 d. Kerstenas pristatė V. Tarybos narius ir ALTO atstovus JAV Aukštajam Komisarui Vokietijoje Dr. James B. Conantui, kuris maloniai palinkėjo sėkmės mūsų darbe. Tą pačią dieną vakare buvo suroštas jauki vakarienis, kurioje dalyvavo ir visa eilė Amerikos aukštųjų pareigūnų. Vakarienis metu pasikeista širdingais linkėjimais.

Atsisveikinant buvo pasakyta visa eilė kalbų. Pirmasis į kongresą atstovų Kersteną prabilo VT pirmininkas K. Zalkauskas, kuris savo žodyje pažymėjo: „Ziaurusis bolševikas naikina mūsų tautą. Terioja mūsų tėvų žemę. Tą žemę, kurioje per tūkstančius metų gyveno mūsų protėviai. Mes, kurie esame tremtyje, rūpinamės savo tėvynės išlaisvinimu. Mes siejame savo brolių ir seserų likimu Lietuvoje ir tolimose Rusijos vietose. Sovietų Rusijos komunistai ne tik panaikino mūsų gražią išaugusią valstybę, bet ir suvelniškū jūžulū sistemą ir planingai naikina pačias mūsų tautas. Bet dar yra pasaulyje žmonių, kurie nevisiškai supranta bolševizmo grėsmę. Tačiau tą pavojų puikiai supranta Amerika. Ir štai garbingoji amerikiečių tauta, kuri niekad nebuvo pripažinusi padaryto bolševikų smurto Baltijos tautoms, per savo kongresą padarė dar vieną žygi, kuris mums suteikia vien tikėjimą ir naujos vilties teisybę pergale. Kongreso komisija galės parodyti pasauliui tai baigsių režimą, kurį komunistai atnešė Lietuvai, Latvijai ir Estijai.

Jūs, p. Kerstenai, sustiprinote mūsų viltį sulaukti mūsų tautos laisvės. Mes padarysime viską, kad padėtume Jums taip svarbiam darbe. Jums amžinai bus dėkingos lietuviai, latviai ir estai tautos. Prašome perduoti mūsų gilią dėkingumą Amerikos Kongresui. Mes tikime, kad taisybė laimės. Mes žinome, kad grįšime į mūsų išlaisvintus kraštus. Mes žinome, kad mūsų tautų išlaisvinimo istorijoje Kerstenas vardas bus įrašytas auksinėmis raidėmis!

Vykdomosios Tarybos URT valdytojas Dr. P. Karvelis savo kalboje pažymėjo, kad jau mūsų nepriklausomybę atkuriant Amerikos lietuviams priklausė didžiausia padėka ir garbė už jų įnašą mūsų laisvei atgauti.

Inž. A. Rudis ir M. Kižytė savo kalbose priminė, kad pravedant rezoliuciją labai daug padėjo galinčioji Amerikos spauda, ir čia pat suminėjo, kad tarp posėdžių dalyvių yra kaip tik vieno Amerikos įtakingo savaitinio žurnalo „America“ redaktorius Conway. Paskutinis kalbą pasakė Kongreso narys Kerstenas, kuris užtikrino visus Lietuvos, Latvijos ir Estijos draugus, o ypač tų tautų tremtinius, tiek daug cirbančius saviesiems kraštams išlaisvinti, kad jo trumpa kelionė buvo labai sėkminga. Jos metu surinkta daug vertingos medžiagos, kuri įgalins plačiąją Amerikos ir pasaulio visuomenę plačiau patirti narsių lietuvių, latvių ir estų tautų kančias. O tada ir pati laisvinimo byla susilauks geresnių progų išsvyti pergale. Kerstenas pažymėjo, kad patirteji faktai tiesiog nusiaubia kiekvieno padoraus žmogaus sąžinę. Deja, ne visi tie faktai yra žinomi plačiajam pasauliui, todėl ši komisija ir stengsis su jais su pažindinti kiek galint didesnes žmonių mases.

Rytojaus dieną Kerstenas, ALT atstovai ir VT nariai drauge lankė Vokietijų užsienio reikalų ministerijoje, kur turėjo pasikalbėjimą su tos ministerijos pareigūnais. Po pietų Kerstenas priėmė užsienio spaudos atstovus.

KERSTENAS ITALIJOJE

Mūsų bendradarbis iš Italijos praneša: Rugsėjo 9-13 d. d. Romoje lankėsi JAV atstovų rūmų narys C. J. Kerstenas, lydimas ALT atstovų inž. A. Rudžio ir LAIC dir. M. Kižytės. Svečiai buvo priimti ir globjami prel. Tulabos ir Romos LB pirmininko kun. V. Mincevičiaus. Šis žymių svečių trumpas apsilankymas pasižymėjo intensyvia veikla. Buvo padarytas vizitas Lietuvos atstovui prie Sv. Sosto, sukviestas posėdis Amerikos ambasadoje su ambasade re Clara Luce, padarytas vizitas dideliame Lietuvos draugui kard. Pizzardo, turėta ilgas pasikalbėjimas Italijos užsienio reik. ministerijoje. Amerikos ambasadorė užtikrino Kerstenui ir lietuviams savo visokeriopą paramą ir palankumą. Kard. Pizzardo taip pat gyvai domėjosi Kerstenio iniciatyva, palinkėdamas geriausios sėkmės ir greit pasimatyti laisvoje Lietuvoje.

Audienčia pas Italijos užsienio reikalų ministeriją buvo paskirta rugsėjo 14 d., bet, svečiams negalint laukti iki to laiko, o ministeriui — priimti anksčiau dėl pirmiau padarytųjų daugybės įsipareigojimų ryšium su įtampa dėl Trieste, jie buvo priimti Italijos užsienio reik. ministerijos politinių reikalų šefo, markizo P. Solario, ir Sovietų bei Rytų Europos reikalų eksperto Dr. Bocčinio. Aukštieji pareigūnai gyvai domėjosi Kerstenio rezoliucija ir jos esmėtais padariniais tarptautinė plotmėje. Jie užfiksavo svarbesnius pasikalbėjimo punktus ir užtikrino perduositi pačiam ministeriui. Inž. A. Rudis išreiškė Italijos vyriausybei Amerikos lietuvių padėką už Lietuvos aneksijos neripazinimą, lietuviškų pasų vizavimą, oficialų Italijos vyriausybės dalyvavimą Lietuvos Nepriklausomybės šventėje, už Italijos užsienio reik. viceministerio Dominedo pareiškimus ir kt. Prašė ir toliau remti Lietuvos laisvės bylą.

Atsakydamas, politinių reikalų šefas pažymėjo, kad Italijos vyriausybė ir italų tauta yra visuomet jautusi daug simpatijų kilniui ir kultūringai lietuvių tautai. Italijos vyriausybė tikisi netolimo ateityje išspręsti ir Lietuvos atstovo klausimą. Šia proga priminė, kad p. ministeris yra gavęs Romos LB pirmininko sistų VLIK'o memorandumą Jungtiniams Tautoms, kuriuo labai domėjosi, pranešimą apie Lietuvos konsulo įsteigimą Kolumbijoje ir kt. Italijos užsienio reik. ministerija yra jau pernai paprašiusi LB pirmininką nuolat informuoti apie politinę lietuviškųjų veiksmų veiklą. Pažymėjo, kad ministeris duosis atsakymą 45 minutes.

AUDIENCIJA PAS SV. TĖVĄ

Rugsėjo 13 d. svečiai buvo Sv. Tėvo per ypatingą audienčią priimti Castel Gandolfo pilyje. Audienčia truko 23 minutes. Jo šventenybė buvo supažindintas su Kerstenio rezoliucija ir jo daromais žygiais pavergtam Pabaltijui padėti. Popiežius laimino jį ir šį kilnų Amerikos lietuvių žygi, o ypač šį kenčiančių lietuvių. Kerstenas ir ALT atstovai rugsėjo 12 d. kalbėjo per Vatikaną radijo siuntuvą ir rugsėjo 13 d. — per Italijos. Charles J. Kerstenas savo kalboje per Vatikaną radiją pabrėžė „Mes norime jus padrąsinti, kad žinotumėte, jog mes laisvajame pasaulyje jūsų neužmirštame ir darysime visą, ką galime, kad jūs būtumėte išlaisvinti. Š. m. rugpjūčio 12 d. viename Maskvos laikraštyje pasirodė straipsnis, kuriame atsilepiama į mūsų tyrinėtąjį darbą. Ten sakoma, visas pasaulis žino, jog nėra ir negali būti klausimo apie bet kokį Lietuvos, Latvijos ir Estijos pagrobimą. Jau 13 metų, — rašo straipsnio autorius, — Lietuva, Latvija ir Estija esanti neatkiriama motinos Sovietų Rusijos dalis. Visas pasaulis žino, kad toks tvirtinimas yra Sovietų propaganda ir melas. Visas pasaulis žino, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės kenčia persekiojimus, toly-

gius persekiojims pirmųjų krikščionių, kurių kraujas padėjo išaugti Bažnyčiai. Tie, kurie mire Pabaltijoje kraštuose, yra kankiniai, ir jų kraujas laidoja Lietuvai, Latvijai ir Estijai laisvės atgavimą. Jos vėl bus laisvos, ir jų žmonės vėl gyvena, naudodamiesi paties Dievo jiems suteiktomis teisėmis.“

Inž. A. Rudis, perdavęs ALT vardu sveikinimus lietuviams pavergtoje Tėvynėje, skatino nenusiminti ir nepritrūkti pasiryžimo belaukiant Lietuvos išlaisvinimo, laikytis taip tvirtai, kaip iki šiol. „Jūsų išlaisvinimo mums darbas yra be paliovos tęsiamas, ypač Kerstenio rezoliuciją priėmus Amerikos kongresui, — kalbėjo Kerstenio palydovas. — Ir mes manome, kad netolimoje ateityje galėsime važiuoti jau į laisvą Lietuvą.“ LAIC dir. M. Kižytė, perdavusi nuoširdus Amerikos lietuvių linkėjimus, pabrėžė: „Prašome turėti kantrybės ir drąsos; nes mesiliausime kovoje to, kol Lietuva bus laisva ir nepriklausoma.“

Italijos radiofonas atsiuntė specialų reporterį, kuris įregistravo Kerstenio kalbą. Atvykęs Dr. Gailius įregistravo ALT atstovų inž. Rudžio sveikinimus pavergtai Lietuvai. Nėstant laiko suruošti spaudos konferencijai, LB pirmininkas pakvietė Italijos valstybinės žinių agentūros ANSA diplomatinį redaktorių Dr. Sterpellone, kuris padarė interviu. Sv. Kazimiero akademijoje svečiams buvo suruoštos vaišės. Rugsėjo 14 d. svečiai, palydėti Romoje esančių lietuvių, išvyko į Šveicariją. Ženovoje Kerstenas kalbėjosi su Šveicarijos LB pirmininku inž. J. Stankum.

JAV kongresas už Kerstenio rezoliucijos priėmimą yra gavęs tik iš JAV ir Kanados per 3.000 telegramų ir padėkos laišku. Padėkas siunčia „baltiečiai“ ir jų draugai taip pat iš kitų kraštų.

KONGRESMANAS KERSTENAS LIETUVIU NAMUOSE

Grįžtančiam iš kelionės po Europą JAV Kongreso nariui Charles J. Kersteniui, vos kelias dienas užtrukusiam Londone, penktadienį, spalio 2 d. 6 val. vakare Allied Circle namų patalpose, visų trijų Pabaltijo tautų buvo suruoštas priėmimas. De ja, p. Kerstenas tuo metu buvo išvykęs iš Londono ir nespėjo laiku grįžti į priėmimą. Jau iš ankščiau kongresmanas Kerstenas buvo pažeidęs aplankyti lietuvius. Minėtą vakarą, vos grįžęs apie 9.30 val. p. Kerstenas su poniu ir dukrele, lydimas p-lės M. Kižytės atvyko į Lietuvos Namus.

DBLS pirmininkas M. Bajorinas, sveikindamas augštąjį svečių, palinkėjo jam sėkmės pasitvarkant didžiame darbe, kurio nepaprasta reikšmė yra tautoms, atsidariusioms baisioje vergijoje.

Atsakydamas į sveikinimą kongresmanas Kerstenas pareiškė, kad jam džiugu būti lietuvių tarpe, su jais pasikalbėti, geriau juos pažinti. — „Tarpusavio tautų pažinimas yra svarbus ne tik žmonėms, bet ir didžioji siemsa tautoms“ — pasakė atstovas Kerstenas, papasakodamas linksmą nuotyki, įvykusių pakeliui, skubant jam iš provincijos į Londoną, kai juos, amerikiečius, vienas policijos inspektorių, palaikęs „indėnais“... Savo žodį, pasakytą susirinkusiems lietuviams, kongresmanas Kerstenas baigė šitokiu sakiniu: „Kai mes čia šį vakarą susirinkę dalinamės mintimis, visi jaučiame, kad nesame vieni. Su mumis drauge yra ir pavergtieji, ir kankinami ir už laisvę mirusiųjų vėlės. Štai ragina mus elgtis taip, kad jų kančios ir jų gyvybės aukos nebūtų beprasmiškos. Mes nepaliaujamai siekiame pavergtųjų išlaisvinimo, kol vis pas pasaulis gyvena laisvėje ir taikoje.“

Kongresmano paprastumas jo nuoširdumas ir supratimas mūsų tremties dalios, labai greit sudarė šiltą ir gražią nuotaiką. Dalyvavusieji garbinguosius svečius pasiskirstė prie atskirų stalukų, dalindamiesi tiek

REIKALAUJA LAISVU RINKIMU RYTU EUROPAI VAKARU VALSTYBES APTARIA NEPUOLIMO PAKTA SU SOVIETU RUSIJA

JAV užsienio reikalų ministeris Dūles, atsakydamas spaudos konferencijoje į demokratų partijos pirmininko Stevensono iškeltą mintį — siūlyti Sovietų Rusijai nepuolimo paktą, praeiškė, kad kalbos apie nepuolimą neturintios reikšmės, kadangi JTO kaip tik yra tarpusavio tautų, sutikusių būti tos organizacijos nariu, nepuolimo pakto įrodymas. Paklaustas, ar dabartinės Sovietų sienos būtų šiuo paktu garantuojamos, Dūles pasakė, kad kaip tik dabar ir yra Amerikos, D. Britanijos, Prancūzijos ir vakarų Vokietijos vyriausybių šis klausimas nagrinėjamas. Čia pat kaip tik Dūles pridūrė: kad laisvų rinkimų klausimas Rytų Europoje kelias didelio rūpesčio. Taika negalinti būti pastovi, jei atmetama sąlyga, tautoms laisvai išsirinkti vyriausybę.

Senatorius Knowland'as kalbėdamas Senate, pareiškė, kad prieš pasiūlant Sovietų Sąjungai nepuolimo paktą, Vakarų valstybės privalo reikalauti laisvų rinkimų Sovietų Rusijos pavergtuose kraštuose. Pasirašymas nepuolimo pakto su S. Rusija reikštų, kad pavergtos tautos ilgam laikui paliekamos sovietinėje vergijoje, — pareiškė spaudos atstovams senatorius Knowland'as. — Tik tada galima su Sovietų Rusija pasirašyti Vakarų valstybėms nepuolimo paktą, kai ji sutiks leisti laisvus rinkimus rytų Vokietijoje, Čekijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje, Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, — išvardino senatorius kraštus, pažymėdamas, kad priešingai, šitoksai nepuolimo pakto pasirašymas, privestų prie naujos Jaltos.

„DUONA - VALSTYBEI“

Vedamajame straipsnyje „DUONA — VALSTYBEI“ tarybinė „Tiesa“ rašė: „Iš įvairių mūsų didžiųjų Tėvynės vietų kasdienai gaunamos žinios apie sėkmingai vykstančią naująją derliaus piūtį, kilmą ir geriausiąjį grūdų pristatymą valstybei. Ir Tarybų Lietuvos kolūkiečiai deda visas pastangas, kad pirmą kartą įvykdytų svarbiausiąjį kolūkių pareigą Tėvynei — grūdų paruošimą, garbingai tetų savo įsipareigojimus atiduodami duoną valstybei“ ir t. t., kaip ir kiekvienais metais ir duoną, ir žiurę, ir šieną — viską valstybei. Ir kolūkiečiai „davę savanoriškai viską“, kol ką nors dar iš jo buvo galima atimti. Dabar, kai sovietinis žemės ūkis metai iš metų rieda žemyn, kai nebėra „buožių“, „kulokų“, „dvarininkų“, „žemvaldių“, kai Centrinis Kompartijos Komitetas pamatė, kad jokie penkmečio planai, nei agro-miestai nebeišgelbės nuo gresiančio bado, Chruščevas, didysis ūkininkų budelis, milijonus ūkininkų išsiuntęs į Sibirą, milijonus išžudęs prie „plačiosios tėvynės“ kanalių statybos, su didžiausia pompa iš Kremliaus bokštų skelbia „naują ūkininkams gaidynę“, paguosdamas vienminčių širdis „tiesa“: — Socialinis SSSR ūkis, išbujojęs ir įsitvirtinęs Komunistų Partijos globoje, yra parėmus galingos pramonės ir yra vienas geriausių mechanizuotų ūkių visame pasaulyje.“ O iš to paties Chruščevo padaryto pranešimo, kuris „Pravdoje“ skelbiamas per kelis puslapių, tas pats Chruščevas, prisipažįsta, kad to Komunistų Partijos globojamo ūkio šių dienų padėtis — produkcija yra žemesnė už 1928 metų! Iš Chruščevo pranešimo toliau sužinome, kaip sovietinis ūkis

„bujojo“: gyvulių prieauglis šiandien yra mažesnis negu prieš karą, o prieškarinis prieauglis nebuvo pasiekęs to, koks buvo prieš „buožių“ sutvarkymą. Vien tik 1952 metais ra gočių prieauglis sumažėjęs 2 milijonais galvų. Suprantama, kad sumažėjo pieno ir sviesto gamyba. Ne kiek negeresnė padėtis šakniavaus ir daržovių: sovietinis žemės ūkis neįveikia aprūpintą miesto gyventojų ir šitais žemės ūkio produktais, nekaltant jau apie geresnės rūšies duoną, sviestą ar mėsą. Bado šmėklai augant, stūkšvidavus „buožes“ ir privačius ūkius, kurie iki šiol buvo visų sovietinio ūkio nedateklės „nusikaltėliai“, Kremlius pavedė Chruščevui, iškilusiam į generalinio Partijos sekretorius, pravesti „naujas reformas“ žemės ūkyje. Šį kartą Chruščevas nebekalba apie jo paties anksčiau suplanuotus agromiestus, kaimų panaikinimą, bet apie išplėtimą privačios iniciatyvos, apie išplėtimą ūkininko nuosavybės, keldamas maisto produktams kai kurias kainas dvigubai, o gyv. ūkiui net 5-pai, sumažindamas „privatiam ūkiui“ pylivias ir visiškai nubraukdamas užsilikusius mokesčius. Kremlius pamatė, kad nei kombainai, nei traktoriai, nei medaliai kolchozininkams už „reikalavimą ir pažadus Partijai“, kad kiaušė atsivesiant 25 paršelius“ negelbsti, negelbsti nei Chruščevo agro-miestai, pastatyti iš žudyto ūkininkų sodybose. Jis dabar gundo sturytą, išvietintą ir neviltį kritusį kolchozininką imtis privačios iniciatyvos, kuris, zinodamas komunistų pažadų ištesėjimą, neužmiršęs baidios praeties, vargu ar imsis rizikos išauginti karvę, vištą ar ožką, žinodamas, kad po trijų ar penkerių metų, kai jis vėl turės nuosavybę, turės ką valgyti ir kuo apsigynti, bus apsauktas buože ir išstremtas Sibiran. Užguitas ūkininkas dar atsimeina Chruščevo „nuo-pelnus“, žino, ką jis padarė su tais ūkininkais, kurie bandė iki paskutinųjų laikyti nuosavybę, turėti karvę ar ožką sau! Žino ir pats Chruščevas, kad leidus ūkininkui savarankiškai dirbti, leidus atkusti ir nors šiek tiek davus laisvės, reikėtų komunizmui galą, kuris gimė katastrofoje ir žus tokiame pat formoje, nesu prates ZMOGAUS nei dvasinio nei medžiaginio reikalavimo šioje žemėje.

Naujieji Chruščevo „planai“ ir „re formas“, jo prisipažinimas, kad Sovietų Rusijos žemės ūkio lygis nepri siėjo priešrevoliucinių laikų, rodo, prie ko privedė Markso-Lenino-Stalino „mokslai“, pagal kuriuos vietoje žmogaus, buvo patatytą kombainai, vietoje privačios iniciatyvos — partiniai penkmečio planai, vietoje privačiojo sodybų — skurdą ir badą kenčią — agro-miestai su sargybinių bokšteliais ir su įkryjusiais žemės ūkio darbininku plakatais — DUONA — VALSTYBEI. Neturės duonos „valstybė“, kol neturės jos ūkininkas, o kai sovietinis ūkininkas turės duonos, — jos neteks valgyti Chruščevui nei Malenkoviui...

7 DIENOS

Atlantic City. Prezidentas Eisenhoweris pareiškė, kad taika gali būti laimėta su sąlyga, jei vakarų valstybės status, mokės ir užlaikys galimą karinę jėgą, kuri yra reikalinga užtikrinti saugumui ir apsiginti nuo puolimo, kurio metu gali būti panaudota vandenilio bomba. Atsižvelgiant į tai, kad Sovietų Rusija turinti tikslą pasaulį užvaldyti, laisvasis pasaulis yra priverstas laikyti ir sukelti tokių ginklų atsargą, kuri sulaukys puolimus, gresiančius žmonėms, norintiems gyventi laisvėje.

Berlynas. Rytinėje Vokietijoje ir Čekoslovakijoje šią savaitę pasirodė pirmasis sniegas.

Manchesteris. Tekstilės pramonė je šiuo metu trūksta darbininkų. Dar bo ministerijoje yra pareikalauta apie 6.500 darbininkų audinių pramonėje. Kai kurios privačios firmos išsiuntusios į kontinentą agentus, jieš koti naujų darbininkų.

Viena. Vengrijos komunistų vyriausybė paskelbė potvarkį, pagal kurį kolchozininkams leidžiama grįžti prie savo suardytų ūkių, jei jie šio pageidauja. Palikdamas kolchozų ūkininkas gaus savo inventorių, arba atitinkamą sumą pinigų, jeigu kolchozo, kuriame jis dirbo, taryba sutiks atiduoti inventorių arba apmokėti už jį. Tačiau iš kolchozo pasitraukimas yra tiek apskinkintas visokiais formalumais, kad praktikoje beveik neįgyvendinama.

Bonna. Visoje vakarų Vokietijoje, pradedant spalio 19 d., viena savaitė yra paskirta „Dingusiųjų Legionui“ paminėti. Vienas milijonas ir trys šimtai tūkstančių vokiečių karių yra „dingusių be žinios“. Jiems pagerbti vokiečiai ruošia specialią savaitę pavadinant „Dingusio Legiono“ savaitę. Sakoma, kad iš „dingusių be žinios“ vokiečių karių, šimtų tūkstančių dar yra laikoma Sovietų Rusijos stovyklose.

New Yorkas. Uosto darbininkų streikas, užsitęsęs 5 dienas 12 Amerikos uostuose, pasibaigė, kai prezidentas Eisenhowerio potvarkiu federalinis teisėjas Winfeld'as įsakė darbininkams grįžti prie darbo, kadangi tolimesnis streikas gresia valstybės saugumui. Per vieną dieną streiko nuostoliai siekė pusantro milijono dolerių.

Londonas. Mitybos ministerija paskelbė, kad maisto knygelės nebus naujai spausdinamos. Dabartinės maisto normų knygelės išsibaigia 1954 m., gegužės 15 d. Ministerija tikisi, kad iki tos datos apskritai nebereikšingų maisto kortelių.

New Yorkas. Saugumo Tarybos vietoje pasitraukusios Graikijos balsų dauguma išrinkta Turkija. Sovietų Sąjungai ir šį kartą nepavyko praforsuoti komunistinę Lenkiją, nors, atrodo, kad už komunistinę Lenkiją balsavo kelios vakarų valstybės, kadangi Turkija gavo 40, — Lenkija 19 balsų. Višinskiui nepavyko pabrėžti savo samdinį, nors jis buvo besigriebiąs ir „gentlemans agreement“ pagalbos.

New Yorkas. Amerikos Atominės Energijos Komisijos pirmininkas Lewis Strauss pareiškė, kad paskutiniuoju metu suteikta atominės energijos informacijai vienam draugiškoms valstybės technikai, kuris, kaip dabar pasirodė, buvo Sovietų Rusijos šnipas ir dirbo jos naudai.

Vašingtonas. Manoma, kad JAV vyriausybė padidins apsiginklavimo tikslams dar 10 milijardų dolerių sumą, skirtingai karo pramonei ir naujų modernių ginklų statybai.

Kielis. Kieliu ligoninėje mirė Hans Fittsche, 53 metų amžiaus, buvęs Goebbelso propagandos ministerijoje radio komentatorius. Fritzsche buvo nutestais 10 metų kalėjimo, bet prieš tris metus paleistas už gerą elgesį, atsidėjęs septynerius metus.

New Yorkas. Pereitos savaitės penktadienį 15 minučių New Yorke sustojo visas gyvenimas: 3 minutes priešiektuvinės srenos skelbia mies to gyventojams apie oro pavojų. Gat vėse judėjimas buvo sustabdytas, gyventojai slėpėsi į slėptuves prieš tariamąjį atominės bombos sproginimą. Pratimai užsitęsė 15 minučių.

J. KUZMICKIS

M. VAITKAUS Sukaktis

POETO 70 METŲ AMŽIAUS SUKAKTĮ PAŽYMINI

Zemės Krislėli, Šviesos užkėrėtas, Kas tu? — Poetas.

M. Vaitkus

Jeigu neminėtu rašytojo ir universiteto docento kan. Juozo Tumo Vaižganto, kuris daugiausia atsiminimų apie gyvius ir mirusius rašytojus prirašė, — šiandien niekas tiek daug nerašo atsiminimų apie mūsų rašytojus ir kultūrininkus, kaip kan. Mykolas Vaitkus. Skaitėme jo gyvius prisiminimus apie Atgimimo dainių Maironį, apie jo rimtą veidą ir švelnią lyrišką širdį; skaitėme apie didįjį Sv. Rašto Vertėją Ark. Juozapą Skvircę, apie jo susimastymą ir neatskiriamą tylą; skaitėme prisiminimus apie kitus žmones.

Bet štai — tu atsiminimų rašytojas, o kartu poetas, beletristas ir dramaturgas, kan. Mykolas Vaitkus spalio 27 dieną atšventė 70 metų amžiaus sukaktį. Atšventė tyliai, vienviečiai, Jung. Amerikos Valstybėje, vienuolyne, ir spaudoje neuzėjome kieno nors sulasytų atsiminimų apie šį grakštą žodžio, setinėtis minties ir džentelmeniškumo nusiteikimo žmogų, kunigą, kūrėją.

Bet gal jis dar perjaunas... Gal dar neatėjo laikas rausti netolimos praeties archyvuose ir kedenti dar neapdulkėjusius laiškus, rankraščius, atsiminimus...

M. VAITKAUS ASMUO

Niekas neabejoja, kad buvo laikas, kada Myk. Vaitkus gimė (1883 X. 27); niekas nesvyruoja, kad jis mokėsi Žemaitijoje — tėviškės Garžuose, Palangoje, paskui Liepojoje, Žemaičių Kunigų Seminarijoje, Petrapilio Dvasinėje Akademijoje ir net Insubruche.

Daug kas žino, kad M. Vaitkus ketverius metus kapelionavo Telšių gimnazijoje, kad vėliau persikėlė į Kauną, kad dirbo kelių laikraščių redakcijose, Meno Mokyklų, Kunigų Seminarijoje, Sv. Kazimiero Draugijoje. Tačiau beveik visą žino, kad jis ne tik kunigas, bet ir kanonikas; kad jis ne tik poetas, bet ir apysakininkas, biografas; kad jis ne tik kūrėjas, bet „didžiojo Grožio gaiviam spindulys“ susiformavęs estetas, švelnus lyrikas, iki romantiškumo jautrus dainius.

Kai neseniai sukaštutininkas buvo paklaustas, kokie yra jo atieties planai, jis trumpai pasakė:

— Rašiau, rašau ir toliau rašysiu, iki Dievas laikys mane gyvą, nes rašymas — mano sielos paguoda. O taipgi visuomet meno mintys skrieja į mieląjį gimtą kraštą. Į gražiąją Birutės Palangą, kur liko daug neužmirštamų prisiminimų nuo 1926 metų, kada mūsų graži kompanija atostogavome kartu...

Poetas taisybiškai sakinius viską apie save išsakė: jis — kūrėjas, ne galintis nekurti; jis — Didžiojo Gėrio mažuotis spindulys — tikintis žmogus, kunigas; jis — savo krašto, net savo tėviškės dainius; jis, pagaliau, bendruomenės, žmonių draugės gyvas narelis:

Birute! Birute... Tarp žemės, dangaus mes sėdim nutilę, nurimę, ir laukiam gyvenimo naujo, šviesaus, iš naujo tarytumei gimę...

Taigi, net „vėju nenuorama“ ir „laisvu drąsuoliu“ jis ne vienas gėrisi: kartu „nurimę, nutilę“ grožisi Baltijos vaidu ir poeto artimieji.

Myk. Vaitkus — švelnus, visuomet skaidrus, mielas, su jam būdinga šypsena veide. Nėra jame maironiškos rimties, jaktiško temperamentų. Gal greičiau jis, žemaitis, pa našus į aukštaitį Vaižgantą, tik mūsų poetas ne toks lakūnas debeselis, ne toks kandus žodžiais, ne toks išsiblaškęs. Jis, rodos, nepaiso savo vertės ne nuopelnų: eina tarsi plaukdamas — lengvai, gracingai; pasveikintas ar užkalbintas, — tuoj pat, suranda vieną kitą žodį; nesipuikina, nesisklaisto įsivaizduotais poetiškais mostais; atsidūręs draugėje, ne vieno neapsukina, priešingai, visuomet stengiasi surišti pradedančias aptrūkti kalbas.

M. VAITKAUS KŪRYBA

Toks pats rašytojas yra ir savo kūryboje, ypačiai poezijoje, kuri, atrodo, be nebus mėgstamiausias jo žanras.

O seniai jo jau dainuoti pradėta: 1906 metais „Vienybėje“, o paskui „Draugijoje“, kur reikėjo prasmukti pro Ad. Jaktės estetikos ir poetikos sampratą, dar vėliau „Vaišnykštėje“, „Viltėje“, „Laisvėje“, „Zidiny“ ir kitur.

Neminėsim jo beletristikos —

Mykolas Vaitkus

SAVAS KAMBARELIS

Vėjas kaukia, šėlsta, blaškos. Liejas tvanas iš aukštybių. Gaubias naktimi pakalnė. Siaubas tyko prisigūžęs...

O viduj jauku ir gera Dovidui senam karaliui. Šiltų šviesų krosnis dvelkia — tiltų tiesia į sapnų...

Ten, paliai vėduoklių palme, Viena lieja žalią brėšką. Sklaido kvapnį rugio duona. Gaidž kvilpia virtuvėlis...

Ir tedūksta vėjas klonij, svirtį seną tilinguoja, — man čia gera, man čia sava, kančią, rūpestį pamiršus.

Gavo pagaliau klajūnas savą mažą kambarėlį, turi knygą, lempą, stalą, kuria dainą ir svajoja.

Ir teūžia lietūs, audros, virtę lūžę medžių dunda, — saugo rimtį kambarėlis, auga svajos, gema dainos.

O jei ilgą pasidar, rojų švilga šviesūs Vartai — Grožio Bokštan pas Marij — rožių puokštėm svajos tyja...

45. VII. 3.

„Tvano“, „Auštant“, „Rytmečio žygių“ (1944); nestuosime prie jo poemų — „Laimės“, „Upytės“, „Brėškata“, „atšiminimo gėlių“, prie jo sielos „brangakmenių“. Poezija šian dien apskritai nepopuliari, nes supra monintų kraštų tempas ir materializmas nesudaro jai reikalingų sąlygų. Nepopuliarus atrodo ir mūsų poetas, kai jis nešaukia tautos sukilti, kai ne pranašauja pavasario, einančio Karpatų kalnais, kai jis, rodos, ne nesistengia išsemti dabarties žmogaus lietuvių tragikos bei pilnutinio jo gyvenimo...

M. Vaitkus poezijoje daug vietos skiria savo selos pergyvenimams ir reminiscencijoms, kukliai, tarsi praibėgomis pabrėždamas kurį nors troškimą ir kiekviena proga gėrėdamasis Didžiojo Grožio spinduliais — puošnią gamtą. Kai jis dainuoja apie Lietuvą, jaučiame, kad tai ne Brazilijos, jaučiame, kad tai ne Brazdžionis su šakotu, kaip dabarties gyvenimas, jausmu, kad tai ne Bradūnas su stiklyčiu prie ūkininko žagrės ar vargo.

Visur — ir patriotinėje poezijoje, ir lyrinuose atsidūsimuose, ir religiniuose susimąstymuose — jis dainuoja save, jis laužia jausmą per savo sielos prizmę:

Bet geist nedrįsiu ir neprąšysiu Augščiau, kad „Grįžkite“ tartų:

žydėt pleventi stebuklo šventėj tegalima vieną tik kartą.

Šiandien, išvartas iš savo krašto poetas gyvena dideliu ilgesiu. Ilgesys vešliausiai gi keroja vienatvėje, kai ne tėvynės, ne jos dalėlis — draugų neturi: „ilgesio bedugnės marios be tėvynės, be draugų“. Tačiau nereikia būti poezijos įniamiu, kad supras tum, jog ilgesys ir vienatvė — geriausios poeto įkvėpimas. Štai dėl ko M. Vaitkus paskutinė poezijos knyga „Vienatvėje“ (1952, Immaculata) — puikiausias jo visad jaunos sielos dokumentas, gražiausias jo 1944-1945 metų dienoraštis. M. Vaitkus čia ir kunigas (Stebuklo stebukliu, Mistinei Rožei skyriuose) su „Oremus... Tėve, meldžiamės; ir lietuvis (Atsiminimų bangose) su „leisk greičiau jon grįžti“; ir paprastas žmogus (O žeme; Nerimui dvelkus sk.) su „širdi mi, kuri „šėlti gėdžia“.

Poetų troškimai paprastai dideli. Turi jų ir mūsų poetas ir labai įvairių. Vienąkart jis norėtų „debesėlio versmėj slėpiningų grožiojų jieskoti“, kitą — pasiklausti, ar „iš tėvynės negirdėti mielo varpo“, trečią — grįžti į ramų tėviškės kampelį „ir

stebėti pievoj bandą, ir negeisti nieko kito — vien gėrėtis tavo rytu“... Tačiau kartais jis taip mažą nori ir tokiu mažu būna patenkintas. Jis žino, kad kartą „reiks eiti“, o žemės turtų — „lygu niekui“:

Tad ruošis nereikės daug laiko, nes vieną teturiu aš daktą — tą savo jauną širdį paiką — imu, einu — ir visa baigta...

Jis, poetas, po rūsėjų klajūno naktų ir po dangaus žaibų kitą kartą jaučiasi laimingas, turėdamas... „savą kambarėlį“, kai už lango vėjas kaukia, šėlsta, blaškos. Jaučiasi laimingas, nes sėdi viduje prie židino kaip senas karalius Dovydas ir gali be atovangos dainuoti. Cit, paklausykite:

Gavo pagaliau klajūnas savą mažą kambarėlį, turi knygą, lempą, stalą, kuria dainą ir svajoja...

M. Vaitkus dar tebe gyvena mūsų tarpe.

Ankšta jam svetur, ilgu ir Palangos, gūdu be nuoširdžių draugų. Bet jis, septynių dešimtųjų metų kūrėjas, nelieja ašarų, o ir jo skundas — tarsi mūsų buities išsakymas.

J. VARČIUS

LIETUVOS KAIMAS IR VIENKIEMIS

(Tąsa iš pereito numerio)

KAIMAS BAUDŽIAVA, PAŅAIKINUS

XIX amžiaus viduryje baudžiava visoje Europoje buvo panaikinta, išskyrus Rusiją. Bet naujos laisvės idėjos veržėsi ir per Rusijos sienas ir pagaliau 1861 m. po ilgų svarstymų buvo paskelbtas baudžiavos panaikinimas Rusijoje. Bajorai turėjo atiduoti kaimiečiams jų gyvenamas sodybas su žemės sklypais.

Panaikinus baudžiavą, bedalijant valstiečiams žemės sklypus, dviginai kai visokiais būdais stengėsi reikalus taip pakreipti, kad jie turėtų iš to daugiau naudos. Todėl kaimiečiai paprastai žemės tegaudavo labai mažai, ir ta pati žemė buvo visų prasčiausi dvaro laukai. Kaimai paliko tose pačiose vietose kaip ir anksčiau. Vėliau, jau naujai kartai paaukus, žemės pradėjo trūkti. Jaunieji žmonės nebeturėjo kur dėtis, o didesnių miestų, kur jie galėtų gauti darbą, nebuvo. Todėl šeimos nariai dalinda vosi kaip ir anksčiau tėvų paliktą žemę smulkiais sklypeliais, vadinaimais rėžiais. Tokių rėžių dar daug buvo išlikę ir nuo valakinės reformos laikų. Režius beskdant tarp užaugusių šeimos narių, jie pasidarė visai siauručiai. Dažnai jie būdavo vos 3 žingsnių platumo, bet užtat dviejų ar daugiau kilometrų ilgumo. Laikui bėgant ir žemės savininkams keičiantis, pasitaikydavo, kad vienam ūkiui priklausydavo kelios dešimtys įvairios vietos išmėtytų rėžių. Aišku, tokiose sąlygose pažana ūkininkavimas yra neįmanomas. Sunkus ūkininkavimas yra kaj ūkio trobos yra kaimuose, gi dirbamoji žemė kaž kur už kaimo, tolimuose laukuose.

KAIMAS PAVOJINGAS KRAŠTO SAUGUMUI

Kaimas, kuriame lietuvis ūkininkas gyvena išstius šimtmečius, naujų laikų lietuviui ūkininkui priminė vargą, skurdą ir baisingą vergiją, kurią jų protėviai nešė išstius amžius. Kaimas yra pirmoji primityvaus gyvenimo forma, varžanti modernaus ūkininko laisvę ir sugebėjimus. Jis pavojingas ir mūsų kraštui okupacijų metu.

Lietuva randasi kryžkelėje tarp Rytų ir Vakarų Europos. Mūsų kraštas neturi nei kalnų, nei idelių miškų, nei ežerų, kurie galėtų pasto ti kelią besiveržiančiam priešui. Mes savo karinėmis jėgomis negalime atsilaikyti išoriniam priešui spaudimui, bet mes galime tęsti kovą su okupantu savo moralinėmis ir ekonomi nėmis jėgomis. Ekonominis krašto pajėgumas okupacijų metu priklaus o nuo to, kaip greitai priešas galia atimti iš krašto gyventojų turtą ir įvesti savo ūkio kontrolę.

Pagrindinis Lietuvos turtas yra ūkiai. Juose ir glūdi visa Lietuvos moralinė ir ekonominė galia okupa cijų metu. Praeities patyrimas parodė, kad rusams ar vokiečiams plėsti kaimus yra lengviau negu vienkiemius. Kaimą galėjo kontroliuoti vie

M. Vaitkus ir toliau kuria. Jis, kaip ir Strazdelis, stiprinasi savo paties kūryba, guodžiasi įdomiais atsiminimais: jis negali nedainuoti, kai tyla plunksna po plunksnos, kai tremtis ne vieną didelį vardą gyvą į žemę kasa, kai tap mažą naujų vardu mūsų kūryboje.

Poetas žino savo gyvenimo prasmę ir klajūniško kelio kryptį:

Taip pas Tėvą, pas brangiausią! O tuo tarpu sau dainuoju. Gal pritari? — Iakštutė klausia. Vėjas: Aš drauge keliausiu!

O tuo tarpu sau dainuoja... Vos viena kita „lakštutė“ — naujas kūrėjas jam pritaria. Tačiau „vėjas“, kūrėjas, tai mes — tokie patys keleiviai ir klajūnai. Mes kartu su Tavimi keliaujame, o tuo tarpu dainuojame Tavo dainas —

grumtis, verkti nusiminus, bet pakirus vėl pakilti ir žygiuoti į ryto vilti...

Ligi pasimatymo Kaune, prie Baltosis Gulbės, prie Sv. Kazimiero namų ir knygyno, prie užsilaukusios Bazilikos.

RUOSIASI išleisti naujų knygų. Jungtinė Anglijos ir Vokietijos bendruomenių leidykla ruošia spaudai A. Giedriaus „Kasdienės Pasakas“, Alės Rūtos romaną „Duktė“ ir J. Švaisto „Knygnešio Pėdsakai“ ir kt.

VOKIEČIŲ kultūrininkai rengiasi išleisti visų Europos tautų grožinę literatūrą. Tuo reikalu Krašto Valdybai buvo prisiūti ir jų jau psirinkti eileraščiai, su prašymu juos išsverti vokiečių kalbon. Iš jų pasirinkti autorių buvo Maironis, Brazdžionis ir Aistis. Vertimai buvo padaryti ir pasiūsti nurodytu adresu. Neseniai gautas iš Dr. Inž. Theodor Busch, Manneime, atsakymas, kur jis džiaugiasi, kad „... dass nun auch litauische Dichtungen in dem geplanten grossen Sonettenband vertreten sein werden...“

LIT leidžiamas V. Čičiūno „Tautinis auklėjimas“ lapkričio pradžioje išeis iš knygriškylos „Tremties“ leidykla leidžia K. Barėno novelių rinkinį ir po jos R. Spalio „Gatvės berniuko nuotykių“ 2-ją trilogijos dalį, pavadinatą „Ant ribos“. Ką tik pasirodė naujas, antrasis Herderio enciklopedijos tomas (raides Bitt-Dre), kur rof. Z. Ivinskis ir prof. A. Macaina prirašė net 223 eilutes iš lituanistikos. Čia randame apie vysk. Bučį, pral. Čėsni, Daukantą, M.

PABALTJO TRAGEDIJA

„Hamburger Anzeiger“ rugsėjo 24 d. ilgesniu straipsniu komentuoja JAV kongreso nutarimą iširti Pabaltijo valstybių aneksiją, vadinami jį „Rytų Revizijos“ prošvaiste. Straipsnis baigiamas tokiu būdu: „Šiuo gestu Jungtinės Amerikos Valstybės nori parodyti visam laisvajam pasauliui, kad jos nemanoma pripažinti Sovietų Sąjungos įvykdytus Rytų Europos teritorinius pakeitimus. Šią naują Amerikos kongreso politinę akciją Vokietijoje reikia ypatingai atžymėti. Ji sudaro nedvejetainį precedentą dabartinį vokiečių rytų sienų revizijai ir gali patarnauti žygiams atgauti dabar Lenkijos ir Sovietų Sąjungos pagrobtiems vokiečių kraštams. Reikia manyti, kad JAV tinkamu laiku vokiečių resitucijos reikalavimus parems tokiu pat būdu, kaip dabar Pabaltijo tautų reikalavimus.“

Zemės reforma yra reikšmingiausias ir didžiausias atsistačiūsiuje Nepr. Lietuvoje ūkio įvykis. Jis pakeičė visą Lietuvos kraštovaizdį, ir padėjo pagrindą pažangiam ūkininkavimui.

PIRMIEJI VIENKIEMIAI LIETUVOJE

Suvalkija išsiskirsčius į viensėdžius netrukus pakeitė kraštovaizdį. Varginios ir skurdžios kaimo lūsnelės išnyko, Suvalkijos lygumose iškilo daugybė naujų gražių pastatų, kurie sudarė ūkio centrą, čia vienkiemiais pavadinti. Ūkininkas gyven damas savo centre jautėsi laimingas, nes laisvę juto ne tik jis su šeima, bet ir jo gyvulėliai, kurie daugiau jau nebijojo baisiojo kaimyno rudžio.

Suvalkijos ūkininkai turėjo ir pažangę dieną iš dienos; tuo tarpu kito se Lietuvos vietose, kaip Aukštaitijoje ir Žemaitijoje, dūminės pirkelės kaimuose baigė ūkininkams graužiti akis. D. Karo metu, nežinūrint žiaurais vokiečių žandarų siautėjimo, suvalkiečių ūkininkas ne tik nebadavo, bet dar šelpė iš kitų vietų atvykusius lietuvius. Čia vokiečiai negalėjo kiekvienam vienkiemiję pastatyti žandarų ir taip kontroliuoti gyventojų judėjimą, kaip Aukštaitijos ar Žemaitijos kaimuose.

Atsikuriančios Lietuvos valstybės atstatyme Suvalkija suavidino aruodo vaidmenį tiek žemės ūkio gaminiams tiek ir žmonėms. Pirmieji savanorių būriai iškilo iš Suvalkijos ly gumų ir pirmieji žemės ūkio gėrybių vežimai išvažiojo iš Sūduvos vienkiemių.

ZEMĖS REFORMA

Kai 1918 m. vasario m. 16 d. aktu Lietuva buvo paskelbta nepriklausoma valstybe, kai priešai iš rytų ir vakarų veržėsi į ją mūsų kraštą, tai dar vykstant lemtingoms kautynėms dėl laisvės, iškilo skubios žemės reformos reikalas.

Vykdamas žemės reformą — dalinant dvarus, teisingai buvo padarytas galas ne vien tik netikusiam kaimiečių žemės susiskaldymui ir rėžius, ne vien tik lenkiškumo ir rusinimo lizdams dvarams, bet ir kiristas mirtinas smūgis primityvaus ūkininkavimo formai, skurdo ir vergovės lizdai, sutelktiniam kaimui. Niekas jo negalėjo ir ne vienas ūkininkas dėl to nekėlė maišto ar revoliucijos. Kaimas arba sodžius teliko mūsų liaudies dainose, apipintas romantiškais žodžiais, kaip praecies liūdnas prisiminimas.

Kaimai išsiskirstė į viensėdžius. Kiekvienas ūkininkas gavo po vieną keturkampį, platų, patogų žemės sklypą. Iš viso tapo išskirstyta 9600 kaimų su 2.000.000 ha žemės ir sudaryta dešimtytis tūkstančių patogesnių žemės sklypų. Kiekvienas naujas kurys gavo savo žemės planą ir paskirstytą naujus trobesius. Žemės reformos dėka buvo pastatyta apie 700.000 naujų trobesių.

Zemės reforma yra reikšmingiausias ir didžiausias atsistačiūsiuje Nepr. Lietuvoje ūkio įvykis. Jis pakeičė visą Lietuvos kraštovaizdį, ir padėjo pagrindą pažangiam ūkininkavimui.

Viena žemės reformos klaida buvo ta, kad skirstomiems kaimų ūkininkams į vienkiemius buvo skiriami per mažai žemės sklypai. Dvarai buvo dalinami savanoriams kariams ir gi mažais 8-12 ha žemės plotais. Tokiu būdu 1940 metais buvo 310.000 atskirų ūkių, iš kurių 160.000 buvo nuo 1 ligi 12 ha dydžio. Taigi, jie sudarė 56% visų ūkių.

Kiekvieno žemės ūkio ekonominis pajėgumas priklauso nuo to, kiek jis gali gaminti žemės ūkio produktų pardavimui. Jei yra mažas ūkis, kuriame gyvena šeima, tai aplamai toks ūkis kiek pats pagamina tiek ir pats sunaudoja, ir pardavimui nieko nelieka. Iš praktikos žinoma, kad ap lamai Lietuvoje turėję 12 ha pagaminavo pakankamai maisto 5-6 asmenų šeimai, bet mažai galėdavo parduoti. Mažesnių ūkių šeimos nariai jau turėdavo dažnai eiti uždarbiauti. Dėl šios priežasties šios rūšies mažesniųjų vienkiemiai sunkiai vertėsi, nes jie tik palaikė savo egzistenciją ir sunkiai darė pažangą, nes neturėjo pajamų. Jų ir trobelės buvo menkos ir gyvulėliai vaikščiodavo apsilpausė.

Toliau gausumu sekė ūkiai nuo 12 iki 30 ha, kurių buvo 100.000 Šių ūkių grupę pagaminavo gėrybių pardavimui daugiausia. Jų ir trobos išsiskirdavo iš smulkųjų ūkininkų, ir gyvulėlių čia būdavo daugiau, ir žemės apdirbimas geresnis.

Tačiau žemės reformą vykdamas nebuvo galima išvengti smulkų 1-12 ha dydžio ūkių, nes kaimas buvo perpildytas gyventojais. Į miestus šie perteklius nebuvo galima perkelti, nes Lietuvos miestuose pramonė buvo labai silpna. Šis kaimo gyventojų perteklius buvo jaučiamas per visą Nepriklausomos Lietuvos gyvenimą iki bolševikų okupacijos. Skačiuota, kad žemės ūkyje buvo apie 300.000 darbo rėkų perteklius, kuriuos maistino smulkūs 1-12 ha ūkiai.

Tačiau stiprėjant pramonei miestuose, tokius gyventojų perteklius aplamai absorbuoja miestai. Jei Lietuva būtų išlikus laisva ilgesnį laiką, aišku, šiis minėtus kaimo gyventojų perteklius žemės ūkyje būtų išnykęs, sustiprintant vietinę pramonę ir praplečiant amatų gamybą. Tokiu būdu vienkiemiai būtų ekonomiškai sustiprėję.

VIENKIEMIŲ ATSPARUMAS PRIES OKUPANTUS

Nežinūrint šių mažų ūkių — vienkiemių gausumo, Lietuvos ūkininkas pasidarė ekonomiškai nepriklausomas, savitovus, gerai maitinosis ir rengėsi, turėjo pats ką valgyti ir kuokitus pavaisinti. Įsiveržę į mūsų kraštą bolševikai patys apstulbo, nes jų propaganda susidūrus su tikrove subliuško. Miestų ir miestelių gyventojus bolševikai tuojau perėmė savo kontrolėn, atimdami iš jų tur-

tą ir laisvę, bet vienkiemių taip lengvai negalėjo paimiti, nes tai buvo tar tum senovės Lietuvos kunigaikščių pastatytos tvirtovės — pilys, kurias reikėjo kiekvieną atskirai puliti. Ir jie su įtužimu puolė ir draskė šias Lietuvos tvirtoves, atplėsdami nuo jų atskirus žemės sklypus, atimdami dalį gyvulių ir mantos, bet, nežinūrint to, ūkininkas vis dar liko laisvas, maskolių nekontroliuojamas. Per metus laiko, bolševikai per pirmąją okupaciją, nežinūrint jų teroro ir įgtyo savame krašte patyrimo, Lietuvos ūkininko neįstengė paverkti.

Atėję vokiečiai ne nebendė brautis į mūsų vienkiemius, nes negi galėjo paskirti kiekvienam ūkiui savo žandarą. Pasitenkino uždėję duokles, kurias kontroliavo tie patys ūkininkai, sėdėdami valstybių raštines. Kitaip būtų buvę, jei ūkininkai būtų gyvenę sutelktiniuose kaimuose. Šiuo atveju būtų buvęs panaudotas I didž. karo vokiečių administracijos patyrimas.

Ir šiandien po antros dar baisesnės bolševikų okupacijos likusių Lietuvos ūkininkų atsparumas dar nėra palaužtas, Daugelis iš jų savo žemę aplaistė savo krauju, daugelis iš jų žuvo Sibiro taigose, gi likusieji netekę savo žemės, savo gyvulėlių, laikosi įsikibę į savo vienkiemio trobesių sienas, laukdami išauštančio laisvės ryto. Bolševikai kaip įsūtę šunes laksto apie tuos vienkiemius griaučius, prievarta ir teroru bandydami sugrūsti mūsų ūkininkus į sutelktinius kaimus, į tas baudžiavos ir vergijos vietas.

VIENKIEMIŲ ATSIKŪRIMAS

Kai kelys Lietuva, o tuo tikime, kad tai įvyks penkerių metų laikotarpyje, kartu kelsis ir lietuviškas vienkiemis. Atsikūrimas vienkiemijų vyks spontaniškai. Vietoje likę ir grįžusieji ūkininkai iš Rusijos pasims savo valdytas žemes niekieno neklausdami ir, jei jau jų trobesių nebus, kiekvienas statysis laikiną vieną trobėję, kuriame laikinai prisiglaus jis pats su savo gyvulėliais. Į kaimą, kurį maskoliai buvo atgaivinę ūkininkui paverkti, jis žvelgs su pasibaigėjimu ir net su neapykantą.

Tačiau dalis ūkininkų negrįš į savo ūkius, nes vieni jų žuvo nuo žiaurios čekisto rankos, kiti — jaunesnioji karta, liks pratuštėjusiose miestuose. Nepriklausomos Lietuvos prekyba, buvusi svetimtaučių rankose, pereis lietuvių žinion, kuri duos pakankamai darbo buvusiam žemės ūkyje gyventojų pertekliui.

Lietuvos būsimoji vyriausybė, po sunkios 2-3 metų kovos su vidaus ir išoriniais priešais, pirmoje eilėje susirūpins žemės ūkio atstatymu. Atsižvelgiant į istorinį mūsų kaimo atsiradimą, į jau įsikūrusius ūkininkus savo buvusiuose vienkiemiuose, į psichologines ūkininkų pažūras į kaimą ir turėtą praktiką vienkiemijų N. Lietuvoje, būtų absurdas projektuoti ūkininkus sugrūsti atgal į J. Matulionio rekomenduojamus suglaustinius kaimus (Žiūr. BL Nr. 33/312 str. „Lietuvos kaimas“). (aukelta į psl. 6)

DIENOS RUPESCIAIS

Prof. Ernest Reuter — Berlyno rezistencijos vadas.

R A S O S. ZYMANTAS

Katalikų bažnyčios kankiniai kovoje su bolševizmu.

Pereitą savaitę širdies smūgiu mirė Berlyno burmistras prof. Ernst Reuter. Ernst Reuter visad bus atsimintas kaip viena ryškiausių didžiųjų sudraskytos pokario Vokietijos ir Europos asmenybė. Jo staigi mirtis yra didelis nuostolis ne vien Berlynu, vakarų Vokietijai, bet ir visiems tiems, kurie drįso pasipriešinti sovietinei agresijai.

Ernst Reuter, socialistas, buvo komunistų partijos narys. Po bolševikų perversmo Rusijoje, jis, kurį laiką, buvo pasidavęs net vokiečių Volgos „respublikos“ prezidentu. Bet, kaip Leninas ji buvo apibūdinęs, Ernst Reuter buvo protingas žmogus, tačiau per daug nepriklausomas. O tokiems nėra vietos jokiam totalitariniam režimui, kuris netoleruoja ne priklausomo proto ir savarakiško nusistatymo. Prof. Ernst Reuter praktikoje galėjo palyginti Markso ir Engelso svajones su sovietinės diktatūros realybe ir padarė reikiamas išvadas.

Antram pasauliniam karui pasibaigus, E. Reuter grįžo Vokietijon Berlyną iš prieskario ir karo meto tremties Turkijoje. Rusai jį iš karto nepasitiko. Jie vetavo jo išrinkimą Berlyno burmistru, jie protestavo prieš jo buvimą Berlyno miesto taryboje.

Atėjo Berlyno blokada. Ir Ernst Reuter tapo Berlyno gyventojų, pasmerktų lėtai bado mirčiai, pasipriešinimo siela ir jų inspiracija. Protinas, nesvyruojantis ir ramus šios didžios krizės metu, Ernst Reuter, Berlyno blokadai prasidėjus, kalbėjo didžiulei miniai, susirinkusiai ties su deginto Reichstago rūmais, mesdamas pirštinę sovietų agresoriui, pasiryžusiam pagrobt visą Berlyną.

Jis tikėjo Berlyno gyventojų dvasiniu pajėgumu atlaikyti. Jis suprato, kokią reikšmę laisvam pasauliui turi Berlyno pasiryžimas išlikti gyvu ir laisvu, ir kaip tai gali atsiliepti pavergtų rytų Vokietijos ir visos rytų Europos tautų moralei. Jis organizavo paramą bedarbiams šioms sunkiomis dienomis, jis apvaldė problemas, kurias kėlė tūkstančių pabėgėlių srovė iš rytų Vokietijos, jis kovojo su atkirsto nuo savo užnugario vakarų Berlyno ekonominiais sunkumais.

Priklausęs socialdemokratų partijai jis nepritarė socialdemokratų partijos linijai bet kuria kaina varyti opoziciją prieš Adenauerį ir tos linijos nesilaikė. Jis nebuvo priešingas Schumano planui, jis buvo pasiryžęs svarstyti Vokietijos dalyvavimą Europos apsigynimo sistemoje. Jis tikėjo, kad vakarai santykiuose su rusais turį kalbėti stiprius būdams.

Berlyno pasipriešinimui prieš sovietų užmačias vadovavęs prof. Ernst Reuter įrašė savo vardą kaip didžiojo ir garbingo rezistento laisvojo pasaulio grumtynėse prieš sovietinį totalitarizmą.

Lietuvos katalikų vyskupai buvo pirmieji, kurie pokario metu tapo sovietų teroro ir persekiojimo kankiniais. Arkivyskupas dr. Mečišlovas Reinsys, vyskupas Teofilus Matulionis, vyskupas Vincentas Borisevičius, vyskupas Pranciškus Ramanauskas buvo pirmieji vyskupai, kurių kankinio vardai amžiams liks įrašyti Lietuvos ir Europos gofgotos istorijos metraštį. Juos pasekė Vengrijos arkivyskupas, kardinolas Midzenty, Jugoslavijos arkivyskupas kardinolas Stepinac, Čekoslovakijos arkivyskupas Beran, lenkų vyskupas Kaczmarek ir dabar areštuotasis Lenkijos Primas kardinolas Stefan Wyszyński.

Rodos, visos laisvos Europos ir viso laisvojo pasaulio sąžinė turėtų prabusti ir pakelti griežtą protestą prieš pagrindinę teisės mindžiojimą — tikėjimo laisvės. Deja, lenkų spaudoje skaitėme, kad pvz., Lenkų Katalikų Akcijos Instituto Didžiojoje Britanijoje pastangos anglų katalikų globos ir užtarimo įveskanti, Katalikų Bažnyčios persekiojimo centro ir rytų Europoje kėlimas tarptautinėse katalikų organizacijose neranda reikalingo atgarsio.

Toks reiškinys kelia didelio susirūpinimo. O kas kalba vakarų Europoje apie Lietuvos vyskupus kankinius?

Turėtume žymiai daugiau dėmesio kreipti į viešąjį opinią vakarų Europoje ir Didžiojoje Britanijoje. Amerikoje Titas Narbutas paruošė ir išleido nedidelę, vos 14 puslapių, knygėlę anglų kalba „4 martyred Bishops“, kuriai trumpą įvadą parašė Rygos vyskupas-pagelbininkas J. Rancans, pažymėdamas, kad „this booklet should be in the hands of everybody“.

Teisingai, ši knygėlė turėtų būti pateikta kiekvienam anglų veikėjui ir visuomenininkui ar politikui. Lietuva ir Lietuvos Katalikų Bažnyčia davė pirmus kankinius kovoje su bolševizmu ir tas faktas turėtų būti visiems žinomas.

Didžioji partija be didelio kelio.

Pereitą savaitę įvykusiame anglų darbiečių partijos kongrese baigiamoje kalboje tos partijos lyderis, buvęs premjeras Attlee pasakė, kad „mes nepriklausome bet kurio krašto diktuojamos politikos, būtu tai U. S. S. R. ar United States. Mes esame vadovaujanti socialistų demokratų partija pasaulyje“.

Bet iš vadovaujančios socialistų demokratų partijos pasaulyje galima ir reikia laukti tikro vadovavimo ir bekompromisino darbo žmogaus teisių gynimo. To, deja, nėra. Mes negindojame didžiulių Anglijos dar-

biečių nuopelnų kovoje dėl teisės ir teisingumo, jos vadų laikysenos 1945-1951 m., jiems vairuojant Didžiosios Britanijos valstybę. Tačiau ši didžioji politinė partija šiandien neina tuo dideliu keliu, kuriuo ji turėtų eiti ir kuriuo eiti ją įpareigoja jos pasaulinis vaidmuo. Negalima suprasti, kaip galima vienon plotmės statyti Sovietų Sąjungai ir JAV, agresorių, užgrobiak ir valstybę, kuri su ta agresija kovoja, jokių užgrobiimų planų neturėdama, kuri suteikė neįkainojamą paramą sugriautai vakarų Europai ir pačiai karo nualintai Didzijai Britanijai.

Tatai visai teisingai pastebėjo Manchester Guardian š. m. spalio 2 d. vedamajame „Pamesti horizontai“.

Negalima taip pat suprasti darbiečių rezolucijos, kurioje pasakyta, kad Didžiosios Britanijos Darbo partija atmeta bet kurį planą rytų Europos išlaisvinimo jėga. Tėra išreikštas tik troškimas matyti tuose kraštuose sudarymą laisvų ir demokratinų vyriausybių, tačiau ne naujo pasaulinio karo keliu. Bet juk iki šiol jokio plano rytų Europos kraštus išlaisvinti jėga ir karo keliu nebūsi ir nėra, tad kaip galima pasakyti prieš planą, kurio nėra? Ar nebūvo galima pasakyti teigiamai, kad Darbo partija trokšta rytų Europos išlaisvinimo, bet taikingu keliu?

Iš tos rezolucijos ir pasakytų kalbų, ypač Bevano, pagrįstai kyla įspūdis, kad jei rytų Europos išlaisvinimo norima, tai prie to išlaisvinimo prisidėti nesirengiama nieko daryti.

Pasirakytą prieš Amerikos susitarimą su Ispanija, šios pastarosios demokratinę sluogsinį solidarumą vardan, bet neužsiminta apie solidarizavimąsi su Centro ir Rytų Europos darbo žmonių milijonais, gyvenančiais vergijoje, nei apie jų likimą.

Sovietai seka ir kreipia dėmesį į vakarų viešąjį nuomonę. Darbo partijos kongreso griežtas protestas prieš sovietų vykdomą milijonų darbo žmonių pavergimą ir jų pagrindinių teisių mindžiojimą buvo mažiausia, ko centro ir rytų Europos tautos pagrįstai galėjo laukti iš didžiosios anglų Darbo partijos, kuri užnot eiti didžiojo keliu, pasuko į siaurus takelius.

KARO REIKMENŲ PARODA BONNOJE

Vokiečių pramonė suruošė Bonno je karo reikmenų parodą. Vakarų Vokietijai ir toliau uždrausta ginklų pramonė, bet parodoje buvo išstatyta karių apranga, kariški batai, plieniniai šalmai, lauko ligoninių įrengimai, nauji portatyvūs Rentgeno aparatai, prietaisai parodą atominius spindulius ir kiti kariški reikmenys.

Kruppo įmonės parodoje buvo išstatęsios kariškus sunkvežimius su neperšaukamais bokšteliais.

bar gėdžiūsi, nors ten nebuvo profesinių priežasčių, tik mano vargšas berniukas.

„Kai gavau knygą ir padaviau jam, jis aprimo. Tačiau aš buvau susigrauzęs, nes gydytojas pasakė daugiau nerizikuosias ir jis turįs trečiadienį eiti į ligoninę ir, jei ten bus tuščia lova, jis jį dar tą pačią naktį pasiųsiąs. Taigi, kaip matote, aš negalėjau iš susigrauzimo miegoti, sielodamasis dėl savo vargšės žmonos ir savo vargšo berniuko ir bijodamas peilio. Aš nebijau jums, p. Bendix, pasakyti, kad labai karštai meldžiausi. Aš meldžiaus Dievą ir paskiaiu meldžiaus savo žmoną padaryti ką tik gali, nes, jei kas nors yra danguje, ji yra dabar danguje, ir aš prašiau poną Miles, jei ji yra ten, daryti, ką tik ji gali. Taigi, jei saugėš vyras gali taip elgtis, p. Bendix, jūs galite suprasti mano berniuko įsivaizduotus dalykus. Kai aš šį rytą padavau, jo temperatūra buvo devyniasdešimt devynų ir jis neįjutė jokių skausmų, ir kai gydytojas atėjo, neliko jokių pėdsakų, taigi, jis sako — mes galime truputį palaikyti, ir jis visą dieną gerai įaudė. Tikėtai jis pasakė gydytojui, kad atėjusi poną Miles ir atėjusi jo skausmą — paliesdama jo vidurių dešinę pusę, jei jūs atleisite šį grubumą — ir ji parašė jam knygoje. Bet gydytojas pasakė, jis turi turėti ramybę, o knyga jį jaudinanti, taigi, šitokiame aplinkybėse būtų geriau, jei tos knygos neturėčiau savo namuose...“

LATVIU DAINOS SVENTE LONDONE

Atėmus aisiūni dainą, jam yra atimta visa gyvenimo reikšmė ir noras gyventi. Dar daugiau, jam yra atimta jo siela. Nenuostabu tad ir aisiūni meilė dainai.

Dainos meilė buvo akstinu visuotinių dainų švenčių rengimams, į kuriuos suplaukdavo tūkstančiai žmonių iš viso krašto.

Ir šiame krašte, sunkios tremtinio dalios prislėgti, mūsų broliai latviai pereitą savaitę Londone atšventė pirmosios dainų šventės minėjimą.

Pirmoji minėjimo dalis įvyko penktadienį, Salle Erard salėje, Londone, 19 val. 30. Minėjimą atidarė Latvijos Ministeris K. Zarinš, pasveikindamas susirinkusiuosius. Atidarius, kalbėjo redaktorius Andrus, pažymėdamas liaudies dainų reikšmę tautiniam gyvenime. Pirmoje koncerto dalyje pasirodė dainininkė Ksenija Bidina, solo grojo pianistė Daina Šillere. Dainoms akomponavo Jerumas.

Pagrindinė Dainos šventės dalis įvyko šeštadienį, 16 val. Archway Central Hall salėje. Ir tos dienos koncertą atidarė ministeris Zarinš primindamas, kad pirmosios visuotinės Latvijos Dainos šventės proga, prieš 80 metų, buvo giedota pirmą kartą Baumano „Dieve laimink Latviją, kuri vėliau liko Latvijos himnu. Baigdamas kalbą, ministeris pareiškė, kad daina ir darbas yra mūsų stiprybės šaltinis, kurių vienijami grįšime Tėvyne.

Dainos šventės programon rengėjai įtraukė ir vieną lietuvių dainą — Štarkos „Joiau dieną, joiau naktį“, kurią lietuviškai sudainavo Zukoos vyrų choras, laikomas šiuo metu vienu geriausių vyrų chorų Europoje. Sis choras tarptautiniame dainų kongrese, įvykusiame Valijoje šiais metais, laimėjo ketvirtą vietą.

Latvių Dainos šventė truko tris dienas. Šventė užbaigta Fr. Molnaro komedija „Zaidimas Pilyje“ vaidinimu, kurį režisavo žymus latvių režisiorius J. Zarinš.

Dainos šventėje dalyvavo per 800 latvių, suvažiausių iš įvairių provincijos vietų. Tenka pažymėti, kad tiek koncerto, tiek vaidinimo metu, susirinkusieji gerbė scenoje pasirodantį aktorius ir dainininkus, susilaikydami nuo rūkymo ir punktualiai susirinkdami. Ši latvių dainos šventė duoda pavyzdį, kad noras ir meilė savo liaudies menui nugalai sunkumus, norint ką nors efektingesnio padaryti nelengvose tremties dienose. Upė.

AUKSINIS VIDURYS

Georges Duhamel savo knygoje tešia toliau:

„Kai kurie žmonės man sakė: „Mano laimė glūdi tame šurum-burum, tame šurksčiame darbe, tame paniekiančiame laukiniškame susijaudinime. Išjungtas iš to darbo ir draugijos maišalo, esu pražuvęs. Aš to reikalauju, kad mano mintys išsiblaškytų“. Be abejo, be abejo! Bet ką tu padarei su savo gyvenimu, kad nuolat turi išsiblaškyti? Ką tu padarei su savo praeitimi, ko tu lauki iš savo ateities, kad tas alkoholis ir opiumas taip reikalingas?“

Dar kiek anksčiau kitas rašytojas — Amiel — pasakė:

„Taip, mes esame persipildę reikalais, per daug persikrovę, per daug užsiėmę, per daug veiklūs! Mes per daug skaitome! Mes turime žinoti, kaip atsikratyti visų mūsų rūpesčių ir persidirbimo kliaudomis. Taip, mes turime žinoti, kaip apsiliepti, kad tai nebūtų tingumo paseka. Aty dus ir apmąstyta neveiklumas paša lina raukšles nuo mūsų sielos. Tai leidžia pasilsėti ir atsinaujinti kaip sutryptai žolei šalikelėje arba, tarsi nakties lietus, atgaivina idėjas, kurios buvo dienos karščio nedegintos ir nuvytintos. Būdamas švelnus ir vaisingas, jis mummyse pažadina tūkstančius snūduriuojančių galių.“

Tačiau palikime pasaulinį gyvenimą. Istorija sako, kad Sv. Teresėlė Kūdikėlio Jėzaus labai mėgo šią „Kristaus sekimo“ mintį:

„Tegu tie, kurie yra veiklūs, veikia; tačiau tu pasilik ramybėje!“

KERSTENAS LIETUVIŠKOSE KUOPOSE

Rugsėjo 23 d. Kaiserslauterne lan kėnų Amerikos kongreso narys Kers tenas su žmona ir dukrele. Jį lydėjo ALTO atstovai inž. Rudys ir Kižytė, VT pirmininkas Zalkauskas su žmona, URN valdytojas dr. P. Karvelis su dukrele, VLIK'o narys Šidiškis ir Amerikos Balso vedėjas B. Laučkas. Buvo atvykęs taip pat latvių ministras Liepinš.

11 val. augsťajam svečui buvo suruoštas LS pabaltiečių dainių paradas. Vėliau įvyko priėmimas kapt. R. Berento vadovaujamoje lietuvių darbo kuopoje (2040 LS Co). Čia sakė sveikinimo kalbas kapt. J. Augustinaitis, kapt. R. Berentas, latvių maj. Brige ir estų kapt. Rane. Kongreso atstovas Kerstenas visiems gražiai padėkojo, pasidžiaugė gražiū įvairių tautybių bendradarbiavimu ir pažadėjo ir toliau su visu atsidedimu rūpintis bolševikinio teroro prislėgti tautų likimu. Pabaigoje svečui buvo įteiktas pabaltiečių LS atsižymėjimo ženklas.

Iškilmėse dalyvavo be lietuvių, latvių ir estų taip pat ir lenkų ir vokiečių LS dalinių atstovai ir visa ilė augsť amerikiečių karininkų. LS divizionų vadas amerikietis pulk. Smith įteikė p. Kerstenui atatinamą memorandumą. B. L.

Naujokei, kuri su perdideliu užsiėgimu griebėsi darbo, šventoji patarė sielos ramybę:

„Jūs per daug kankinatės su savo darbu. Jūs turėtumėte atsipalaiduoti nuo savęs ir savo asmeninio darbo. Atiduokite tam paskirtą laiką, bet su nesurišta širdimi.“

KAI PERSITEMPIAMA

Garsusis kunijg rekolekciū meistertis kunigas Chaignon, kuris nuolat buvo kuō nors užsiėmęs, niekuomet ne minutes neatsikvepdavo. Jo viršūninkas kun. Roothaan savo laiške patarė jam nuosaikumą ir protarpinį poilsį. Tuščios pastangos! Nepaįlta mas apaštalas išliski vos 8 valandas ir vėl tęsia darbą. Pagaliau, y kurio laiko, jis jau nebegali išlėtis. Nieko neveikimas sukelia jam didesnę nuovargį, negu pats sunkiausias darbas.

Kai kurie gali taip tvarkytis, tačiau nekiekvienas gali taip ilgai dirbt, kaip kun. Chaignon — iki 92 metų amžiaus!

Kitas jėzuitas kun. De Cloriviere, provincioalo palydovas dar prieš revoliuciją, niekaip nenorėjo nė truputi pasilsėti. Jo biografas rašo, kad jis taip elgėsi visą laiką. Jo 1768 metų dienoraštyje užrašyta: „Šiandien aš tuščiai praleidau laiką, spokšdamas į knygą, tik menkai domėdamasis“. Po kelerių dienų jis pasižymėjo: „Tuščiai praleidau beveik valandą, neišjilingęs skaitydama knyga...“

Jis taip rūpestingai tvardė save, kad kitais metais savo rokelekciū metu galėjo pasižymėti:

„Negaliu atsiminti, kad būčiau dėl ko nors tuščiai leidęs laiką.“

MŪSŲ SKAITYBA

Galima pastebėti, kad jis ypatingai stebėjo savo skaitybą.

Tiems, kurie daugiausia dirba protinį darbą, skaitymas yra tingiausia tinginavimo žymė. Kaip daug žmonių neleidžia sau galvoti, apsimastyti, projektuoti, nes jie atranda žurnalą, laikraštį, o kartais (bet jau retesniais atvejais) knygą, ir negali nugalėti pagundos pavartyti, praleisti su jais laiką, neturėdami iš to mažiausios naudos.

Jie įsivaizduoja esą užsiėmę. Užsiėmęs yra tikro darbo priešingybė. Yra nemaža žmonių, kurie yra užsiėmę ir užsikaste, bet mažai yra tokių, kurie tikrai dirba t. y. ką nors padirba.

Laimingi yra tie, kurie moka laiku išlėtis. Jie yra tikri gyvenimo inžinieriai. Pasaulis jiems priklauso. Visi kiti yra padieniai darbininkai.

Pagal Raoul Plus S. J. — K. J. Ks

PAMALDOS

NOTTINGHAM — spalio 25 d. 12.15 val. X. 11 d. pamaldų nebus.

BRADFORD — spalio 31 d. mirusiųjų paminėjimas kapinėse 6 v. v. Lapkričio 1 d., 12.30 val. iškilmingos pamaldos ir J. E. Ark. J. Skvircko paminėjimas.

GRAHAM GREENE

PO SAROS MIRTIES

„Brangus p. Bendrix, rašau jums, bet ne p. Miles, būdamas tikras jūsų simpatija, kurią jaučiu mūsų glaudžios, kartu ir liūdnos draugystės metu ir žinodamas jus esant literatūros vyrą su vaizduote ir apsi-pratimu su niūriais įvykiais. Jūs žinote, kad paskutiniu metu mano sūnus turėjo bausius vidurių skausmus ir, negalėjo nė ledų valgyti, buvau tikras, kad tai apendicitas. Gydytojas patarė operuoti, taj girdi nieko nekenksią, bet labai bijojau peilio mano vargšui berniukui, kaj nuo jo mirė jo motina, esu tikras — dėl neapsižūrėjimo, ir ką aš galėčiau veikti, tokiu pačiu būdu netekęs savo sūnaus? Būčiau visiškai vienas. Atleiskite tas smulkmenas, p. Bendrix, bet mano profesijoje mes esame įpratinti dalykus iš eilės išdėstyti ir pirmuosius dalykus išaiškinti pirmausia, kad teisėjas negalėtų prikišti, jog jam faktai nebuvo aiškiai pateikti. Dėl to pirmadienį aš pasakiau gydytojui — palaukime, kol būsime visai tikri. Kartais aš tikrai pagalvoju, kad šaltis visa tai padarė, kaj jis laukė ir stebėjo prie ponios Mi-

les namų, ir jūs atleiskite man, jei pasakysiu, kad ji buvo labai maloni ponija, kurią reikėjo palikti vieną. Mano pareigos negalima kištis ar rinktis, bet jau nuo pirmosios dienos Majden Alėjoje aš geidžiaus, kad man būtų reikėję stebėti moterį. Ne paisant to, mano berniukas buvo baisiai susigrauzęs, išgirdęs, kaip ta vargšė ponija numirė. Ji tikrai vieną kartą jį prakalbino, bet kažin kokiū būdu jis įsikalė, man rodos, kad jo motina buvo panaši į ją, nors tai ne tiesa, nors ji buvo tikrai gera moteris, kurios aš pasigendu kiekvieną savo gyvenimo dieną. Taipgi, kaj jo temperatūra buvo 103 laipsnių, o tai yra aukšta tokiam kaip jis, jis pradėjo kalbėti į poniją Miles taip, kaip jis darydavo gatvėje, bet jai pasakė, kad ją sekė, ko žinoma turėjo daryti, jausdamas profesionalinę sąvagarbą net tokiam amžiuje. Pasikiau jis pradėjo verkti, kaj ji nuėjo, ir vėliau užmigo, bet kaj jis pabudo su 102 laipsnų temperatūra, jis prašė dovanos, kuria ji buvo jam sapne pažadėjusi. Štai dėl ko aš įkyrėjau ponui Miles ir jį apgavau, ko da-

Kai aš apverčiau laišką, ten buvo scriptum:

„Ten knygoje yra kažin kas parašyta, bet kiekvienas gali matyti, kaj tai buvo prieš daugelį metų, kaj ponija Miles buvo mažai mergaitė, tik aš negaliu to išaiškinti savo vargšui berniukui, bijodamas, kaj ne grįžtų skausmai. Reiškia pagarbą — A. P.“

Atsiverčiau priekinį puslapį ir jame radau neištrinamo pieštuko neįgudį įrašą, tokį patį, kokiį mačiau anksčiau kitose knygoje, kuriose mažuė Sara Pertram buvo sukūrusį savo motto's:

„Kaj aš sirgau, mano motina davė man šią Lang knygą. Jei koks rimtas žmogus ją pavogs, jis gaus į ausį, Bet jei tu sergi lovoje, Tu gali ją turėti ir skaityti.“

Atsinešiau ją su savimi į valgomąjį.

— Kas ten buvo? — paklausė Henrikas.

— Knyga, — atsakiau. — Ar jūs skaitėte, kaj joje buvo parašiusi Sara prieš paskolinant ją Parkis? — Ne. Kodėl? — Sutapimas, tai ir viskas. Bet atrodė, kad jūs nereikalingas kunigo Cromton'o įtaigojimū būti prietaringu.

— Aš žinau, kaj jūs galvojate. Aš taj jaučiu.

— Atrodė, tarsį girdėčiau, kaj apie jį svetmieji kalba.

— Jie nieko blogo apie ją nesako, — pasakė kunigas Crompton'as; jis padėjo laišką: — Dabar jau turite eiti.

— Bet jis nesijudino, žiūrėdamas į laišką ant stalo. Jis paklausė: — O įrašas?

— Aš pastūmiau jo linkui knyga.

— O, tai buvo parašyta prieš daugelį metų. Ji rašė panašius dalykus daugelyje savo knygų, kaj ir visi vaikai.

— Laikas yra keistas dalykas, — pasakė kunigas Crompton'as.

— Tačiau tik vaikas nesuprastų, kaj visa tai padarytą pracityje.

— Sv. Augustinas klausė, iš kur atena Miles. Jis tvirtino, kaj jis ateina iš ateities, kaj dabar neegzistuoja, kaj dabartį, kuri nesitęsia, ir nuetina į praeitį, kuri nustojo egzistuoti. As nežinau, ar mes galime suprasti laiką geriau kaj vaikas.

— Aš nemanau... — O, taip, — jis atsiliepė, atsisotodamas, — jūs neturite jmti į širdį, pone Miles. Tai tikrai įrodo, kaj kia gera moteris buvo jūsų žmona. — Tai nieko man nepadaė, tiesa? Ji yra dalis praeities, kuri nustojo egzistuoti.

— Žmogus, kuris šį laišką rašė, turėjo daug tiesos. Nėra bloga mels-tis į mirusius arba — už juos, — ir jis pakartoję šį sakinį: — Ji buvo gera moteris.

— Ir jūs nieko negalite manęs pamokyti apie atgailą, p. Bendrix. Klausykloje išbuva dvidešimt penkerius metus. Nėra nieko, kaj mes

— Jūs neturite teisės... — Palikite jį, — įsiterpė kunigas Crompton'as. — Leiskite vargšui žmogui išsikalbėti.

— Nerodykite savo profesinės užuojautos, kunige. Palikite ją savo pentitentams.

— Jūs negalite man įsakyti, kaj tu riu užjauti, pone Bendrix.

— Kiekvienas vyras galėję jį turėti.

— Aš trošku tikėti, kaj kalbėjau, nes nebūtų buvę ko netekti ar gailėtis. Aš nebūčiau ilgiau prie jos prisirišęs, nepaisant, kur ji bebūtų. Aš būčiau laisvas.

— Ir jūs nieko negalite manęs pamokyti apie atgailą, p. Bendrix. Klausykloje išbuva dvidešimt penkerius metus. Nėra nieko, kaj mes

— Jūs neturite teisės... — Palikite jį, — įsiterpė kunigas Crompton'as. — Leiskite vargšui žmogui išsikalbėti.

— Nerodykite savo profesinės užuojautos, kunige. Palikite ją savo pentitentams.

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

MINISTERIO BALUCIO SVEIKATA

Turėdami pasiteiravimų apie Ministerio Balučio sveikatą, kreipėmės tuo reikalu į Lietuvos Pasiuntinį ir iš ten patyrėme, kad Ministerio Balučio sveikata pamažu gerėja, tačiau, gydytojų pareidymu, jis dar vis turį gulėti lovoje ir turbūt, užtruks ilgą laiką, kol jis visai pasveiks ir vėl galės pradėti dirbti.

P. ELENA DEVENIENE LONDONE

Spalio 6 d. iš Amerikos, pakeliui į Haagos Žaliojo Internacionalo kongresą, vieną dieną Londone viešėjo Amerikos Lietuvių Tarybos narė ir aktinga Balfu veikėja, p. E. Devenienė. Būdama Londone ji aplankė sergantį Lietuvos Ministerį B. K. Balutį, Lietuvių Namus ir „Europos Lietuvių“ redakciją.

Grįždama iš Haagos, p. Devenienė atvyks į Muencheną, kur turės pasitarimus Balfu salpos reikalu. Spalio pabaigoje ji žadėjo dar vieną dieną stabtelėti Londone.

KUN. J. KUZMICKIS IŠVYKO SU MALDININKAIS

Nuolatinis Europos Lietuvių bendradarbis, Bradfordo lietuvių kolonijos kapelionas, kun. J. Kuzmickis, šį trečiadienį išvyko su anglų maldininkų ekspedicija į Prancūziją ir Portugaliją, kur lankys stebuklingas vietas Ljude ir Fatimoje. Jo kelionė užsitęsė dvi savaites ir per šį laiką jis negalės atlaikyti pamaldyose kolonijoje, kuriose jau iš ankščiau buvo pasižadėjęs.

Prieš išvykdamas mūsų bendradarbis kun. J. Kuzmickis trumpai valandai užsukęs į „E. L.“ redakciją.

CENTRINIO SKYRIAUS METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, spalio 4 d. Lietuvių Namuose įvyko DBLS Centrinio sk. metinis narių susirinkimas. Susirinkimo apie 30 narių. Susirinkimui pirmininkavo P. Mašalaitis. Metinės veiklos pranešimą darė skyriaus vice pirmininkas Zdanavičius. Skyriui šiuo metu priklausė 288 nariai. Išdinininkas V. Kulakauskas padarė išsamų pranešimą apie skyriaus finansinę padėtį. Be sumokėto nario mokesčio centro valdybai šis skyrius parėmė Centrinio skyriaus biblioteką, naujoms knygoms įsigyti ir senoms įrišti 30 svarų sumą, finansiniai pagelbėjo skautų stovyklai ir kt.

T. Vidugiris, Centrinio skyriaus bibliotekos — knygynėlio vedėjas, papasakojo apie dabartinę knygynėlio būklę, nurodydamas kas ir kiek pasinaudojo per šiuos metus knygomis.

Susirinkimam atvykęs DBLS pirmininkas Bajorinas padarė platų pranešimą apie politinę padėtį ir apie kongresmano Kerstono apsilankymą Europoje ir Londone.

Susirinkimo metu buvo svarstyta Londono skyriaus siūlymas sujungti Centrinį skyrių su Londono skyriumi. Susirinkimas šį projektą vienbalsiai atmetė.

Naują valdybą, revizijos komisiją ir atostovų į visuotinį DBLS suvažiavimą, Centrinio skyriaus nariai renka korespondencijos būdu. Praktika parodė, kad tik šitoks rinkimas yra įmanomas centrinio skyriaus nariams, gyvenantiems įvairiose šio krašto vietose.

LONDONO SKAUTAI PASIRODYS SCENOJE

Londono D. L. K. Vytauto skautų draugovė, Lietuvos skautybei 35 metų sukakčiai paminėti, š. m. spalio 25 d., 6 val. Lietuvių Sporto ir Soc. Klube, 345a Victoria Park Rd. staigiai J. A. Kaulėno 3-jų veiksmų veikalą „Mūsų mintys ir darbai motinai Tėvynei“. Jau kuris laikas, kai mūsų skautai ir skautės šiam pasirodymui ruošiasi. Veikalą režisuoją pats autorius. Londono lietuviški visuomenė iš anksto kviečiama tą vakarą atsilankyti į pirmąjį didesnio masto mūsų atžalyno viešąjį pasirodymą. Po vaidinimo svečiai galės linksmiai pasišokti, grojant geram orkestrui.

LIETUVIAI JŪRININKAI GRĮŽO JŪRON

Keturi lietuviai jūrininkai, — Laurinavičius, Lekavičius, Matukas ir Juodviršis, mėnesį be darbo gyvenę Lietuvos Namuose, šią savaitę grįžo į senas savo pareigas estų laive Dabaibe, kuris netrukus iš Card-

fo išplaukia Canadon. Su senaisiais jūrininkais išplaukė ir penktasis Lietuvos Namų gyventojas — A. Baravikas, gavęs tame pat laive darbą.

MIRĖ DR. MOCKAUS TEVAS

Vokietijoje, Varel b/Oldenburo senelių stovykloje rugsėjo paskutiniomis dienomis mirė Anglijoje dirbančio gydytojo Mockaus tėvelis JUOZAS MOCKUS, 86 metų amžiaus, jau ilgą laiką sunkiai sirgęs. A. F. Juozas Mockus ūkininkas, kilęs iš Sintautų, Pakorbūdzio km., Sakių apskr.

DEMESIO!

Š. m. spalio mėn. 10 d., 20 val. Lietuvių Namuose, 43, Holland Park, W. 11. ruošiamas didelis RUDENSBALIUS Gros penkių asmenų kapella. Veiks turtingas, lietuviškas bufetas. Įėjimas 2.6. Staliukas galima užsisakyti iš anksto. Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

NOTTINGHAMAS

Nottinghamo skyriaus valdyba spalio mėn. 17 d., 6.30 val. Sycamore Rd. (didžioji salė) rengia vasaros sezono užbaigimui šokių vakarą. Veiks turtingas bufetas su gėrimais. Kviečiami vietos ir apylinkių tautiečiai atsilankyti.

Spalio mėn. 18 d., 5 v. v., Lylac Str. (mažoji salė) šaukiamas DBLS Nottinghamo skyriaus metinis narių susirinkimas, į kurį prašomi visi nariai atsilankyti.

Skyriaus valdyba.

BRADFORDAS

Š. m. spalio mėn. 11 d., sekmadienį, 3 val. St. Patrik's salėje šaukiamas DBLS Bradfordo skyriaus narių susirinkimas. Bus renkami atstovai į metinį suvažiavimą, Londone. Narių dalyvavimas būtinas.

Skyriaus Valdyba

BIRMINGHAMAS

NAUJA VALDŽIA BIRMINGHAME

Spalių mėn. 3 d. visuotiniame skyriaus narių susirinkime išrinkta tokio patsto valdyba sekantiems metams: Pirmininkas — K. Valteris, Vice-pirmininkas — Adolfas Putė, Sekretorius — J. Zokas, Išdinininkas — P. Dragūnas, Valdybos narys — J. Kavoliūnas.

Į Revizijos Komisiją išrinkti: Br. Vaškėlis, V. Tamošauskas, Aldonis Putė.

Į visuotinį DBLS atstovų suvažiavimą Londone iš Birmingham'o vyks trys atstovai: K. Valteris, Adolfas Putė ir J. Zokas.

Buvusiam Valdybos nariui S. Čeršekevičiui, labai sekmingai tvarkiusiam bažnytinį reikalą ir Br. Vaškėliui, penkis metus sąžiningai ėjusiam skyriaus išdinininko pareigas, — buvo nuoširdžiai padėkota.

Dalyvis

KETTERINGAS

Rugsėjo 27 d. įvyko DBLS Ketteringo skyriaus metinis narių susirinkimas. Valdybos pranešimai, padaryti p. Klegerienės ir p. Stundžio buvo trumpi, tačiau jie sukėlė gyvų diskusijų, kuriose buvo paliesti aktualūs Sąjungos reikalai.

Negausus narių skaičių skyrius (virš 20) nuo metų pradžios surinko įvairių aukų ir mokesčių apie 70 svarų. Susirinkimas pavedė skyriaus valdybai rezoliucijų forma pranešti susirinkimo nutarimus Centro Valdybai. Atstovų į metinį suvažiavimą išrinktas p. A. Pužauskas, susirinkimo įgaliojatos Ketteringo skyriaus metinio susirinkimo nutarimus pranešti suvažiavimui.

Svarstant šalpos darbą susirinkimas nutarė ir toliau remti Vokietijoje be darbo vangstančias šeimas maisto ir drabužių siuntinėliais. Pasirinkta dvi šeimos, gyvenančios Wehen stovykloje.

Dr. J. Mockui ir D. Mockutei, jų mylimam Tėveliui ir seneliui mirus, gilią ir nuoširdžią užuojautą reiškia,

K. E. Vaitkevičiai ir P. Popika.

VOKIETIJA

LANKOSI BONNOJE

Šiomis dienomis PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas Pr. Zundė, išdinininkas J. Glemža ir Vasario 16 gimnazijos direktorius A. Giedraitis lankėsi pas viceministerį pabėgėlių reikalams Bonnoje. Viceministerių buvo nušviesta Vasario 16 Gimnazij. padėtis, pastangos įkūrinti jį nuosavuose rūmuose ir prašyta, kad vokiečių valdžia ateityje gimnaziją daugiau paremtų.

DORTMUND-HUSEN

Šioj kasyklų kolonijoje jau nuo seniau yra įsikūrę keliasdešimt lietuvių angliakasių šeimų. Vienas šios kolonijos gyventojų yra p. V. Martišius, atvykęs iš šios vietos 1911 m. iš Anglijos. Ši lietuvių kolonija po Pirmojo Pasaulinio Karo dar padidėjo naujais ateiviais ir iš Lietuvos 1920 m. ir sudarė per 200. Pono Martišiaus, p. Stankevičiaus ir kitų pastangomis 1921 m. čia buvo įsteigta Lietuvių Dortmundo ir apylinkės Draugija. Jos priesakėje buvo p. Martišius ir Stankevičius. Draugija įsteigė knygyną, organizuodavo vaidinimus ir išsilaikė iki 1940 m. Knygų dalis karo metu buvo paskolinta Berlyno lietuviams ir negrįžo. Ponas Martišius buvo paprašytas suteikti ir smulkesnių žinių iš kolonijos gyvenimo.

LUBECK — MEESEN

Š. m. rugsėjo mėn. 13 d. išrinkto naują valdybą, kuri pareigomis pasiskirstė sekančiai: pirmininkas — R. Pluškaitis, sekretorius — P. Lichutinas ir išdinininkas — A. Jurgaitis. Išrinkta Kontrolės Komisija pasiskirstė pareigomis: pirmininkas — P. Labanauskas ir nariai — St. Kriauza ir P. Gaidelis.

Š. m. rugsėjo mėn. 13 d. Hanau lietuvių minėjo Tautos šventę, kuri buvo padėta pamaldomis, atliktomis kun. Paimansko. Stovyklos salėje Valdybos pirmininkas A. Survila skaitė paskaitą, o Vargo Mokyklos mokiniai padainavo ir padėklavo eilėraščių. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Po minėjimo Hanau lietuvių aptarė ir savo organizacinius reikalus. Susirinkusiems platų pranešimą apie Apylinkės Valdybos veiklą ir apie Krašto Tarybos Suvažiavimą padarė Valdybos pirmininkas ir Krašto Tarybos narys A. Survila. Susirinkimas patvirtino Valdybos pateiktą ir kontrolieriaus A. Šilerio patikrintą piniginę apyskaitą ir išrinko naują Apylinkės Valdžią sekančiam kadencijai. Valdybon išrinkti: A. Survila, Dr. A. Damijonaitis ir J. Kaminskas. A. Survila ir sekančiam kadencijai palieka Valdybos pirmininku. Kontrolierium išrinktas A. Meškauskas.

Tas pats Susirinkimas, išsklausęs Šalpos Komisijos pranešimą, nutarė išreikšti gilią padėką BALFo pirmininkui prof. dr. kan. I. Končiui, BALFo Centro Valdybai ir visiems Amerikos lietuviams už rūpestį palikusiais lietuviams, bei nuolatinių jų globą. Po to tapo išrinkta ir nauja Šalpos Komisija sekančios sudėties: B. Survilienė, J. Damijonaitienė ir M. Palenčienė.

Susirinkimas taip pat pareiškė šiltą padėką Apylinkės Valdybai ir Šalpos Komisijai už jų atliktus darbus. Susirinkimui pirmininkavo Dr. A. Damijonaitis, sekretoriavo B. Survilienė. Susirinkime dalyvavo 51 asmuo.

Čia Tautos šventės minėjimas įvyko š. m. rugsėjo mėn. 13 d. pamaldomis, kurias atliko kun. Alf. Butkus. Evangelikams pamaldos buvo bendros su latviais, kurias atliko kun. J. Stanaitis ir kun. Bans-Bo-net. Išpūdinga buvo, kai šiose pamaldose tuo pačios giesmės buvo giedamos abiem kalbom kartu. Po pamaldų oficialiame minėjime pranešimą padarė PLB Vok. Krašto Valdybos narys ir VLIKO bendradarbis J. Lukošius. Jis savo kalboje nušvietė Lietuvos Valstybės įsikūrimo 700 metų sukaktį ir šios Tautos šventės prasmę. Sveikinimo kalbas pasakė Stuttgartą Estų Apylinkės Pirmininkas Toellasson, Latvių Centrinės Tarybos Pirmininkas Dr. Sildė ir kun. Stanaitis. L. Skeivelienės vadovaujami Vargo Mokyklos mokiniai pasirodė su deklamacijomis ir tautiniais šokiais. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Be jau minėtų, minėjime dalyvavo gen. Skaitslauks, Stuttgarto lat-

vių apyl. vald. pirmininkas Janevics ir šiaip gana didelis latvių būrys.

Po minėjimo lietuviai ir latviai turėjo savo informacinį susirinkimą. Pažymėtina, kad bendradarbiavimas ir susitarinimas tarp Stuttgarto pabaltiečių kas kart darosi vis nuoširdesnis ir tvirtesnis.

Minėjimas įvyko rugsėjo mėn. 13 d., kur 11 val. kun. Bunga atliko iškilmingas pamaldas ir pasako šiai šventei pritaikintą pamokslą. 17.30 val. salėje, išpuosčiuojant tautinėmis veiliomis, vyti, Vytauto Didžiojo paveikslu ir žalumynais, susirenka apie 70 asmenų. Minėjimas pradeda mas Tautos Himnu. Apie Rugsėjo 8-tosios reikšmę lietuvių tautai ir valstybei paskaitą skaito Valdybos pirmininkė V. Augustaitienė. Mintimis susirinkusius nukelia į tuos laikus, kada šeimos ir giminės pradėjo jungtis į didesnius vienetus, kad apsiginti nuo užpuolimų. Ir lietuvių gentys, Mindaugo dėka pradadamos vienyti, nugalint savivaliaujančius tu genčių kunigaikščius. Ši šventė mums primena taip pat ir kitą labai svarbų mūsų tautai momentą — tai Lietuvos Valstybės augščiausių galių pasiekimą, kuomet Vytautas Didysis ruošiamas 1429 m. rugsėjo mėn 8 d. karūnuoti Lietuvos karaliumi, antruoju po Mindaugo. Bet Mindaugą įkūrta ir Vytauto Didžiojo — vie nybės, tolerancijos principu, intelekt tualinų, bei moralinių jėgų valdoma, pasiekusi nesvajotų augštybių, Lietuvos Valstybė žlugo po Vytauto mirties, dėl valdančiojo sluogsnio intrigų, moralės ir intelektualaus pakrikimo ir išorinio priešo spaudžiam.

Skaudu prisiminti negatyvi reiškiniai ir dabar dar pasitaiko mūsų pačių tarpe. Baigdamą prelegentė pailkėjo susirinkusiems daugiam tolerancijos, vienybės ir ištvėrmės, dirbant bendrą Lietuvos atvadavimo darbą.

Po įdomios ir ilgos paskaitos, Vargo Mokyklos mokiniai padėklavo, pašoko tautinių šokių ir pralinksmino susirinkusiuosius. Tautinius šokius pašoko taip pat atvykę vaikai ir iš Memmingeno, kur šiuos specialiai pamokyti buvo nuvykęsi p. Augustaitienė. Mergaitės apsiėngusios bobutėmis, žemaitišku akcentu pakrikikavo tautiečių užjūryje, kad šie stengiasi greičiau pralobti, o galil do lero Lietuvos vadavimo darbui. Klivuo ir jaunimui, kuris mieliau kalba svetimomis kalbomis, nei gimtąja ir pamiršo lietuviškas dainas, kurių niekur nebesigirdi.

Minėjime dalyvavo ir kitų tautų atstovai: estų, latvių, lenkų, ukrainiečių ir vokiečių. Visi pasidžiaugė lietuvių susiklausymu ir gražiai, nors kukliai, atlikta programa.

DAROMA žygių, kad vokiečių mokyklose besimokantiems pabaltiečių vaikams būtų leista dėstyti gimtąją kalbą, PLB Vokietijos Krašto Valdyba, susitarus su latvių ir setų centro komitetais, daro žygių, kad vokiečių mokyklose, kurias lanko pabaltiečių vaikai, būtų leista jiems dėstyti atskiras savo gimtos kalbos, geografijos, istorijos pamokas ir, kad už šias pamokas būtų vokiečių valdžios atlyginama.

PRANESA apie įkūrimą naujos PLB apylinkės Schwetzingene. Š. m. rugsėjo mėn. 14 d. Visuotiniame Lietuvių Darbo Kuopos 8591 vyrų susirinkime tapo įsteigta nauja PLB Schwetzingeno apylinkė ir išrinkta valdyba sekančios sudėties: pirmininkas — J. Petkelis, sekretorius — A. Paliliūnas ir išdinininkas — L. Rimkus. Naujai įsikūrusios apylinkės valdybos pirmininkas p. J. Petkelis rašo, kad valdyba stengsis apjungti ne tik kuopoje tarnaujančius lietuvius, bet ir išsilaukusius pavieniui gyvenančius tautiečius aplink visą Schwetzingeną.

LIETUVIS Australijoje nori įsitaisyti rūtų darželį. Prieš kelias dienas PLB Vokietijos Krašto Valdyba gavo iš p. M. Mikšos Seedorf, Vokietijoje, laišką, kriame šis prašo Krašto Valdybą padėti jam surasti rūtų sukaktį, nes vienas jo pažįstamas, prieš kelis metus emigravęs Australijon, norėtų įsitaisyti tikrą lietuvišką darželį.

Memmingeną. Rugsėjo 27 d. memingeniečiai lietuviai suruošė ekskursiją į Otobeuren miestelį. Ekskursijoje dalyvavo virš 90 asmenų, kurių dalis atvyko traukiniu, kiti dvi račiais.

Otobeuren bažnyčioje, prie ste-

buklingos šv. Marijos statulėlės altoriaus, pamaldas laikė kun. A. Būnga, ekskursijos iniciatorius. Pirmą kartą toje bažnyčioje buvo giedama lietuviškos giesmės. Po pamaldų vienuolis parodė bažnyčios pastatus, papasakodamas jos istoriją, meniškų paveikslų reikšmę, o vietos klebonas šitokiais žodžiais paguodė lietuvius:

„Zinau, kad jūs esate netekę tėvynės ir nešate sunkią tremtinio dalią. Visa tai yra todėl, kad blogis viešpatauja pasaulyje. Ir šv. Rašte pasakyta, kad jau nuo amžių vyksta kova tarp Dievo ir šetono: jūsų tėvynėje laikinai siaučia blogis, bet ateis laikas, kada jūsų tėvynė bus laisva, kada ten vėl bus garbinamas Dievas.“

Aras

Memmingeno Apylinkės Valdyba rinkimui laimėjimo progą pasiuntė Vokietijos kancleriui dr. Adenaueriui sveikinimo telegramą.

Iš jo gauta sekančio turinio atsakymas:

„Didžiai dėkoju jums už pareikštą man linkėjimus rinkimų progą į antrą vokiečių parlamentą.“

Pasirašė: Adenauer.

Artimiausiu metu iš Gauting satorijos į Memmingeną žada persikelti muzikas Budriūnas. Manoma, kad jam atvykus, pagyvės lietuvių kultūrinis gyvenimas.

WEHNEN

BALFo šalpos paskirstymo komisija gavo iš Diepholco atliekamą rūbų siuntą. Komisija sudarė kiekvienam gyventojui po ryšulėlį paskirtų rūbų. Gavusieji dėkingi rūbų aukotojams. Kooperatyvo „Talka“ nariai visuotiniame susirinkime nutarė: iš esamo pelno paskirti 100 DM. Vasario 16 d. gimnazijos namų pirmo reikalui. Bendruomenės Valdyba pravedė rinkliavą aukų, lietuvių gimnazijos namų pirmumui. Stambesnis sumomis aukavo: kraut. Liedžvaitis 20 DM., Kunigas P. Gričius, J. Breivė, J. Sėdaitis po 10 DM E. Vasiliauskienė, V. Vasiliauskas, P. Kazirskis, Kun. Keleris po 5 DM, kiti mažesniais sumomis suaukavo 110,07 DM.

Koop. „Talka“ veikia jau ketvirtį metį, nuo įsteigimo iki šio laiko daug narių sumažėjo — išemigravo. Šiuo metu dar vienas narys V. Vasiliauskas su šeima išvyko į Huettelfeld, naują gimnazijos vietovę, reikiamoms pareigoms. Koop. Valdyba ir nariai surengė kuklias išleistuves, arbatėlę. V. Vasiliauskas buvo uolus bendruomenės ir Koop. narys, ėjo įvairias visuomenines pareigas.

Svetys.

PRANCUZIJA

Paskaitos L. E. Kolegijos studentams. Prof. Z. Ivinskis, skaitęs paskaitas Memmingeno ir Muncho lietuviams apie Mindaugo vainikavimo reikšmę, keturias paskaitas skaitė ir Strasburge lietuvių studentams (Kolegijoje) apie lietuvių ir vokiečių santykius istorijos būvyje. Buvo daugiausia paliesti lietuvių ir vokiečių santykiai nuo 1915 m., t. y. nuo pirmosios vokiečių okupacijos.

SVEICARIJA

Bažnytinės muzikos vakaras lietuvių vaikų naudai. Šveicarijoje įvykdyta rinkliava Vokietijoje esančios moksleivijos naudai, taip pat sistemingai varomas Lietuvos reikalų propagavimas plačiai išgarsino lietuvių vardą. Ryšium su tuo tarp pačių šveicarių susirandama vis daugiau nuoširdžių bičiulių. Kaip pavyzdį galima paminėti bažnytinės muzikos koncertą, surengtą rugsėjo 20 d. Konizo (Berno priemėsčio) evang. liuteronų bažnyčioje. Muzikinę dalį atliko Konizo bažnyčios choras ir žinomas Berno vargonininkas Heinrich Gurtner. Programą sudarė klasikinė ir moderninė bažnytinė muzika. Visas koncerto pelnas paskirtas lietuvių tremtinių vaikams. Tatai buvo įskaitiai pabrėžta pačioje koncerto programoje.

BEI ESI EUROPIETIS - UŽSISAKYK

„EUROPOS LIETUVI!“

BELGIJA

Kviečiu visų Belgijos apylinkių lietuvius, besitarinant Vėlinių dienai (lapkričio d.), gražiai papuošti mūsų bendruomenės mirusių lietuvių kapus. Būtų labai gera, kad apylinkėse dirbantieji lietuviai suaukotų po keliolika frankų gėlėms ir žvakutėms, o moterys talkininkaujamos vieno kito vyrų, sutvarkytų kapų žemę, pasodintų už surinktus pinigus gėlių.

Visų šventės sekmadienio popietyje (lapkričio 1 d.) nvykite aplankyti kapuose palaidotus, prisimindami maldoje ir palaidotus Lietuvoje, žuvusius karius, partizanus, artimuosius.

Suprantama, kad tos dienos yra rimties ir susikaupimo laikas, todėl nebentinka ne jokia pasilinksminimo programa.

K. J. Dėdinas
Lietuvių kapelionas.

KNYGOS

I. Šeinius — Raudonasis Tvanas, I. Šeinius — Kuprelis, Prosper Merimee — Kolumba, W. S. Reymont — Kaimiečiai 4 t., N. Mazalaitė — Gintariniai Vartai, V. Grincevičius — Vidurnakčio Vargonai, J. Švaistas — Aukso Kirvis, J. Švaistas — Petras Sirvokas, F. Mauriac — Gyvačių Lizdas, F. Mauriac — Gimdytoja, V. Alantas — Pragaro Pašvaisčiai, J. Savickis — Šventoji Lietuva, J. Savickis — Raudoni Batukai, R. Spalis — Gatvės Bern. Nuotykių, J. Daumantas — Partizanai už geležinės uždangos, J. Petruitis — Laisvę Ginant, J. Petruitis — Kaip jie mus sušaudė, Kudirkos Raštai, J. Grišmanauskas — Tolim. Kvadratai, Kun. Dr. Vaitkevičius — Gyvyji Dvasia 4 t., J. Grušas — Pabučiavimas, F. J. Sheen — Sūnus Palaidūnas, A. Škėma — Šventoji Inga, L. Dovydenas — Per Klausučių Ulytėlę, A. Mickevičius — Konradas Valenrodas, Arkiv. Matulevičius — Už rašai, A. Gailit — Tomas Nipernadis, S. Būdavas — Loreta, J. Gailius — Susitikimas, J. Jankus — Pirmasis Rūpestis, J. Gliauda — Namai Ant Smėlio, Gaučys — Pietų Kryžiaus Padangėje, B. Gaidžiūnas — Vieneri metai ir viena savaitė, P. Gaidamavičius — Išblokštasis Zmogus, Kun. Yla — Sveika Marija (maldaknygė), A. Lalis — Zodynas Liet. angl., angl. lietuvių.

POEZIJA

Aistis ir Vaičiulaitis — Lietuvių Poezijos Antologija, Putinas — Keliai ir Kryžkeliai, K. Binkis — Lyrika, B. Rukša — Ugnies Padavėjas, V. Kazokas — Sappo Pėdomės, B. Audronė — Beržų Pasakos, H. Nagys — Saulės Laikrodžiai.

VAIKAMS

A. Rinkūnas — Kregždutė (elementorius 1 d.), Gerutis — Rūtėlė, K. Binkis — Baltasis Vilkas, V. Nemunėlis — Meškiukas Rudnosiuokas, V. Nemunėlis — Mažoji Abėcėlė, B. Vaivorėtė — Viltakių Vaikai, V. Pietaris — Lapės Pasaka, Dr. J. Balyš — Lietuviškos Pasakos, Mark Twain — Princas ir Elgeta, Prof. Balčikonio vert. — Andersenio Pasakos.

ZURNALAI

Lietuva, Tėvynės Sargas, Gabija, Lietuvių Dienos, Atspindžiai, Pelėda.

Prašome pasirinkti šias knygas. Išsiunčiamos tuojau pat. Rašykite: Dainora Daunoraitė, 49, Thornton Ave. London W. 4.

NUSIMINĖS vyras skaito užrašą duryse:

— Brangus Jonai, išėjau apsipirkti. Paimk raktą. Teniso rakieta kiemo pusėje. Ed Reed

NAMUS tvarkanti šeimininkė vyrui:

— Tikiu, kad likusiam laikui neturi jokio plano: norėčiau, kad man minutę padėtum. Ed Reed

NEKANTRUS ligonis galtingai seseli:

— Pavargau nuo visų tų vaistų. Noriu ko nors užkasti! Lichty

LIETUVOS KAIMAS IR VIENKIEMIS

(atkelta iš psl. 2.)
Lietuvos vyriausybė, rikiuojant žemės ūkį, šiuo metu, atrodo, bus geriausia proga padidinti vienkiemių žemės plotą ir panaikinti smulkiuosius ūkius kaip vienkiemius...

NETEISINGI PRIEKAIŠTAI

J. Matulionis savo str. „Lietuvos kaimas“ vienkiemiams pripažįsta tik tai vieną svarbiausią pliusą, būtent, ūkinės galimybės: laukų artumas, lengvumas su darbiais, patogumai su galvijais ir paukščiais...

Vienuoliktą kartą J. Matulionis prikiša dar kai kuriuos minusus, kuriuos čia ir paliesiu atskirai.
Kelių klausimas N. Lietuvoje paskutiniiais metais jau nebuvo toks tragiškas, kaip J. M. mano...

RASTI VYTAUTO LAISKAI

Karaliaučiaus archyve rasti visi Vytauto laiskai ordinui. Goettingene yra prieinamas viešai naudotis Karaliaučiaus archyvas. Jame šią vasarą prof. Z. Ivinskis rinko medžiagą iš Lietuvos protestantizmo bei kultūros istorijos 16-17 a. Iki 1800 m. yra čia išvežta visa Karaliaučiaus archyvo medžiaga...

POLITINIŲ KALINIŲ DIENA

Buv. politinių kalinių, nukentėjusių nuo totalinių režimų, Laisvoji Tarptautinė Federacija rūpinasi, kad lapkričio 7-jį būtų minima visame laisvame pasaulyje kaip Nežinomojo Politinio Kalinio diena. Tą dieną norima prisiminti ne tik žuvusius nuo diktatūrų, kritusius dėl laisvės ir teisingesnės ateities, bet ir visus gyvuosius, turinčius vilkti baisių priespaudą...

Laisvoji tribūna

LAISKAS REDAKCIJAI

Daugelis šio laikraščio skaitytojų be abejonės džiaugiasi, galėdami kas savaitę rasti vertingų straipsnių užsienio politikos klausimu. Juo labiau kad straipsnių autoriai komentuoja politinius įvykius, turėdami galvę, kokią įtaką tie įvykiai galės turėti ir Lietuvos išlaisvinimo bylą...

Pastaruoju laiku tenka pastebėti, tačiau, kad mūsų politinės apžvalgos kartais būna vienašališkos, o kartais per daug pesimistiškos. Kartais iš kelių eilučių svetimroje spaudoje daromos išvados apie kai kurių valstybių užsienio politikos kryptis pasikeitimą...

Pirmiausia p. Dulles, vaizduodamas Sovietų imperializmą, pažymėjo, kad nuo 1939 metų apie 600 milijonų žmonių, priklausantių 15 tautų buvo įjungta į Sovietų diktatūros lagerį, ir nei vienu atveju tai nevyko tų tautų, arba valstybių laisva valia...

P. Dulles pareiškė viltį, kad Sovietų komunistiniai valdovai susipras koldar nevēlu, jog melė prie Dievo ir savo tėvynės, o taip pat žmogaus jausmas yra amžini. Priespaudos priemonė veda prie nepasitenkinimo, ir dar daugiau. To negalima sužadinti dirbtiniu būdu. Dvasinio gyvenimo liepsna žmoguje yra Sutvėrėjo įžiebta.

Vertinant Adenauerio laimėjimą Vokietijos rinkimuose, mūsų komentatoriai be rezervų jungiasi į Vakarų spaudoje chorą. Būti visiškai tvarkoje, jei tas reikštų, kad mes išmokome vakarietiško mandagumo pasveikinti laimėjusį ir tuo pasidžiaugti. Tačiau prieš porą savaitių vienas bendradarbis šio laikraščio skiltyje tvirtino, kad Vokietijos socialdemokratų laimėjimas atneštų katastrofą Vokietijai ir visai Europai.

Vokietijos krikščionys demokratai ir socialdemokratai, o taip pat smulkesnės politinės partijos — turi vieną didelį uždavinį. Vokietijos sujungimą. Šiuo klausimu visi vokiečiai yra vieningi. Nuomonės skiriasi tik dėl būdo, kaip šį tikslą atsiekti. Krikščionių demokratų pažiūra šio laikraščio skaitytojų jau žino. Kelias žodžiais jį galima būtų apibrėžti kaip tikėjimą, kad vokiečiai to tikslo atsiekti, prisidedami prie Europos gynybos bendruomenės. Ir, pasakyčiau, kad visai natūralu, kad religingi žmonės tikti. Bet ten pat Vokietijoje yra apie 8 mil. kitaip galvojančių žmonių. Jie atidavė savo balsus už socialdemokratų sąrašą.

Vokietijos socialdemokratų savo politiką remia aiškiai vakarų valstybės vyrų pareiškimas. Nesileidami į „tikėjimus“, jie galvoja, kad Europos gynybos bendruomenė nieko nepažės Vokietijos sujungimui, o atvirkščiai — kliudys. Prancūzų ir anglų politikai nekarta yra pasakę, kad jungimas Vokietijos kariuinei neturi Europos gynybos bendruomenės nelei Vakarų Vokietijai panaudoti savo karines pajėgas savo politiniams tikslams siekti. Vokietijos ir Vakarų valstybių tikslai daug kuo skiriasi. Nebūtų reikėję Vakarų valstybių vyrams kvaršinti galvę dėl konferencijos su Kremliaus valdovais dėl Vokietijos sujungimo. Ir labai galimas dalykas, kad kai kurių Rytų ir Vid. Europos kraštų išlaisvinimo klausimas taip pat jau būtų buvęs išspręstas.

Europos gynybos bendruomenės tikslai yra grynai defenzyviniai. Įjungiant vokiečių kontingentus į tą bendruomenę, norima pažaboti Vokietijos pajėgas taikai išlaikyti. Vokietijos sujungimo siekti siūloma taikomis priemonėmis.
Kai kas sako, kad socialdemokratams laimėjus rinkimus Vokietijoje, Amerika būtų nutraukusi jai pagalbą. Be, sprendžiant iš to, kad Anglijos socialistų vyriausybė savo laikų yra gavusi daugiau Amerikos pagalbos, negu dabartinė konservatorių, — tokių išvadų daryti negalima. Viena, tačiau, yra tikra, kad Europos gynybos bendruomenės planus tektų atidėti į šalį, ir tuo pat metu galvoti apie leidimą Vakarų Vokietijai turėti savo ginkluotą pajėgas. Apie tokias galimybes jau buvo kalbama konservatorių spaudoje. Lieka tik klausimas, kuris būdas priartintų Vokietijos susijungimą ir Rytų bei Vid. Europos kraštų išlaisvinimą?

J. Vilčinskis
Redakcijos pastaba.
Šio straipsnio autorius užuomina apie politinėse apžvalgose slypiančią vienašališkumą yra bergždžias: „Europos Lietuvis“, spausdinamas įvykusių faktų komentavimą, neforsuojant vienos partijos pažiūrų, nei programų. Jei tarp eilučių pasitaikęs sakinytis ir sukelia kam nors įtarimą, tai tenka labai apgailestauti, nes Socialdemokratų Milano konferencijos metu „Br. Lietuvis“ buvo „vienašališkas“, rašydamas apie socialdemokratų laimėjimus, šiandien jis vėl „vienašališkas“, nes rašo apie Adenauerio laimėjimus!

„PRAVDA“ SIUNTA

Maskviškė „Pravda“, sovietams būdinga terminalogija, puola Laisvosios Europos Radio, Muenchen. „Pravda“ rašo: „Politiniai nusikaltėliai, pabėgę iš demokratinių laudies kraštų, dirba už pinigų didelių amerikiečių ir Vakarų Vokietijos koncernų, skleidžia šlykščius melus prieš dirbančią demokratiniuose kraštuose liaudį, organizuoja fašistines provokacijas, ragina sabotažams, šnipinėjimams ir demokratinės kraštų teisėtoms vyriausybės išdavimams, tarkininkaujant amerikiečių žvalgybai“.

Matyt, kad Laisvosios Europos Radio bangos gerai pasiekia „demokratinis kraštus“ ir ne tik pavertęjį kraštai, bet ir „plačios tėvynės“ gyventojai, nežiūrint visu persekiojimų, sužino, kas vyksta laisvajame pasaulyje ir kokią „laisvę“ ir „gerbimą“ turi žmonės, gyvenant „demokratinuose kraštuose“ už geležinės uždangos.

Šiandien jau kiekvieną protaujančiam žmogui yra aišku: ką „Pravda“ giria — yra melas, prievarta, išnaudojimas, nesiskaitymas nei su žmogaus moralinėmis nei su medžiaginais teisėmis; kas „Pravdai“ nepatinka, ką ji sachanovietskiškai kolioja cinikiški tikunistams būdinga, padugnį gražbilyste“, laisvo žmogaus, laimingai išsprukusio iš kruvino budelio nagų — yra tikra tiesa, teisingumas, kurio vėliau ar anksčiau neišvengs ir belbezbūškos „Pravdos“ melo, — fabrikantai, dirbą už Kremliaus valdovų pinigus, iš sunktus iš milijonų skurde ir neviltyje gyvenančių žmonių.

BARBOROS DIENORASTIS

Šeštadienis. Beveik tuo pačiu laiku, kai Margeite didžioji opozicinė britų vyriausybės darbo partija svarstė užsienio politikos planus, mūsų DBLS skyrius, susidedas be manęs ir vieno prieš pat susirinkimą Kanadon išvykusio, iš 27 tautiečių, sprendė iki vėlyvos nakties, ką išrinkti atstovų į visuotinį skyrų suvažiavimą, Londone. Kadangi dalyvavimas, kaip skyriaus valdyba buvo paskelbusi, nariams privalomas, susirinko beveik visi, išskyrus iždininko, kuris pasilikę daboti vaikus, atsiuntęs už save iškalbingesnę, daugiau išprususių užsienio politikos srityje, žmoną. Susirinkimas, išlūkęs tenose Centro valdybos nuveiktus darbus ir nusikaltimus, buvo trumpai stabtelėjęs prie savo vidaus atliktų visuomeninių laimėjimų. Pirmininkas perskaitė protokolus, iš kurių paaiškėjo, kad, nežiūrint dėl emigracijos narių sumažėjimo, mūsų skyrius vis dėlto, veikus; metų bėgyje suruošėm ketvertą krikštynų, trys nariai vedė opozicinei britų partijai priklausančias neres, tuo būdu plačiai išgarsinę lietuvių vardą svetimtaučių akyse, kas kovojantiems už lietuvių bei krašto laisvę, šiuo laiku yra ypatingai svarbu. Susirinkimas vienbalsiai nutarė veikliuosius narius atleisti nuo solidarumo mokėsčių ir pasveikinti per Europos Lietuvių, kurį, spaudos platintojo pranešimu per 1953 metus mūsų skyriuje skaitė net 4 nariai, vienas, tiesa, užsimokėjęs tik už pirmąjį ketvirtį. Buvo dar ir kitų per metus labai svarbių įvykių ir atliktų darbų, tačiau dėl laiko stokos, pirmininkas siūlė svarbiausiąjį dienotvarkės punktą — atstovo rinkimą į visuotinį suvažiavimą. Kadangi šešeris metus atstovavęs narys išvyko Amerikon, turėjęs surasti naują. Neatsiradus savanoriui, iždininko žmona paprašė balso.

— Šiais metais į visuotinį suvažiavimą turime siųsti energingą narį, sugebantį ir išdrįstantį pasakyti Centru visą teisybę į akis. Demokratišname krašte mes turime teisę balsuoti ir išrinkti tokį atstovą, kokį mes norime, koks supranta mūsų visų uždavinius ir siekimus. Kokį atstovą nusisūsim, tokią turėsime ir centro valdybą. Aš siūlau poną Zielionagurskį.
— Nesutinku! — jis remia VLIKą — drebletoje iš vietos buvęs pirmininkas.
— Aš siūlau poną Juodkulniauską! — atsiliepė narys, sėdėjis pirmoje eilėje.
— Protestuojam! — net keli balsai šūktelėjo. Ar norite, kad centro valdybon sulstų šefininkai!
— Tegu važiuoja ponas Vėgeliauskas! — pasiūlė pats pirmininkas.
— Socialdemokratai prakišo rinkimus Vokietijoje, tai jau šis faktas rodo, kad mes jo negalime siųsti atstovu, — labai energingai pasipriešino iždininko žmona, nusimananti užsienio politikos klausimuose.
Pirmininkas pasiūlė 10 minučių pertraukę. Susirinkusieji su dūmais išvirto į koridorijų ir čia tuojau pat susidarė 4 būreliai, po 5 žmones, o penktasis turėjo net 7. Visi suglaudę kaktas tyliai svarstė atstovo klausimą. Pirmininkas, sukviets salėn, išdrožė patriotinę kalbą, ragindamas laikytis vienybės. Po karštų ir audringų debatų susirinkimas išsiskirstė, neradęs tinkamo atstovo. Grįžtant namo, iždininko žmona man ir sako:
— Matai, Barbara, jei tu būtumei neprisidėjusi su tom lūpom, galėtum nuvažiuoti, bet dabar ir tu esi partijos žmogus, o tokių juk iš tikrųjų negalime siųsti, norint išlaikyti vienybę.
Ir ištikrųjų, kam man reikėjo prisidėti su tom Valteriu, ko gera, būčiau patekusi į Centro valdybą...

MIRE SIBIRE SKELBIMAI

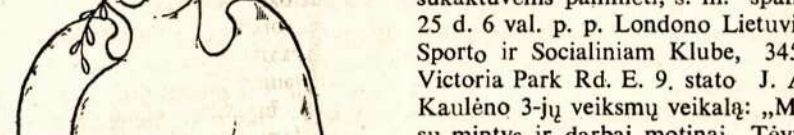
Gautosiomis žiniomis, Sibire mirė jėzuitas tėvas Benediktas Andriuška, buv. Kauno kunigų seminarijos profesorius, tėvų jėzuitų Lietuvos provincijos provincijolas. Tuo būdu Kaune nebėra jau nei vieno jėzuito. Iš Vilniaus radijo rugsėjo 26 d. pranešimų matyti, kad visoje TSRS ir okup. Lietuvoje paliekamas privertinis ūkininkavimas. Paskelbus „prie mones gyvulininkystei šalyje išvystyti“, tik pakeistos privalomų pristatymo normos ir kainos, tikriausiai smulkiai nustatyta, ką ir kiek ūkiai turi atiduoti valstybei, o neatidavę negalės iš jos nieko gauti. Raud. bau džiava tebesiaučia toliau.

RUDENS VAKARAS LIETUVIŲ NAMUOSE
Spalio 10 d., šeštadienį, 8 val. vakaro Lietuvių Namuose rengiamas smagus pobūvis.
Sokiams gros kapela, veiks bufetas. Įėjimas su pakvietimais. Norį dalyvauti, prašomi įsigyti pakvietimus iš anksto prie Lietuvių Bažnyčios, Liūdžių kraituvėje arba Lietuvių Namuose. Įėjimas 2.6, pavieniams — tiek pat.

Pakvietimu skaičius ribotas, todėl prašome paskubėti.
Rengėjai.

Londono D. L. K. Vytauto skautų draugovė, Lietuvos skautų 35 m. sukaktuvėms paminėti, š. m. spalio 25 d. 6 val. p. p. Londono Lietuvių Sporto ir Socialiniam Klube, 345a Victoria Park Rd. E. 9. stato J. A. Kaulėno 3-jų vaikų veikalą: „Mūsų mintys ir darbai motinai Tėvynei.“ Visus maloniai prašome atsilankyti.
Bilietai gaunami prie įėjimo ir Liūdžių kraituvėje.

Reikalingi ogsigeno ir acetilino šveisuotojai ir šveisvamio darbininkai. Mokami geri atlyginimai ir bonusai. Gyventi galima stovykloje. Kreiptis: Shipbreaking Industries Ltd., Faslane Port, Shandon, Dunbartonshire.

„Taikos balandis“, tik ne pagal Picaso..

EUROPOS LIETUVIS

Buvęs „Britanijos Lietuvis“
THE LITHUANIAN WEEKLY
Leidžia — DBLS Centro Valdyba su Europos Lietuvių Bendruomenėmis, kurias atstovauja: Pr. Zundė — Vokietija, J. Masiulis — Prancūzija, J. Danija ir A. Gliornertas — Austrija.
Red. Br. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11 Telf. PARK 9699.
Redakcija raštus taisy ir trumpina savo nuožiūra.
Prenumeratos kaina: metams — 35 šl. 6 mėn. — 20 šl. 3 mėn. — 12 šl.
Užsienyje metams — 6 doleriai.
Skelbimai: spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šl. Adreso pakėitimas — 1 šl.
Paskiras numeris — 1 šl.
Spausdina NIDOS spaustuvė, 3, Southern Row, W.10.
Printed by NIDA Press, 3 Southern Row, London, W.10.